

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Ljudstvo v boj proti brezverski vzgoji!

V nedeljo se je vršil v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani velik protestni shod proti vladnemu nasilju, ki trga otroke krščanskim staršem iz rok in jih hoče svobodomiselno vzgojiti v sovraštvu do vere lastne matere in lastnega očeta. Na shodu se je zbralo čez 4000 ljudi, skoro samo moških. Na shod so prišli tudi svobodomiselní študenti in Sokoli, ki so imeli namen shod razbiti. Spravili so se skupaj na galeriji, kjer so nekaj časa delali surove medklíce, dokler ni navzočim zavrela kri in so jih postavili na hladno.

Shod je vodil prof. Bog. Remec. Govorili so: urednik Franc Smodej, poslanec dr. Gosar in posestnik Borc. Radi pomanjkanja prostora ne moremo danes objavljati posameznih govorov, pač pa jih hočemo priobčiti v prihodnjih številkah. Koncem shoda se je oglasil k besedi tudi bivši dalmatinski poslanec Stanko Banić, ki so ga zborovalci iskreno pozdravljali. Sprejete so bile sledeče resolucije:

I. Konstatiramo, da je vlada začela proti katoliškemu delu državljanov z ozirom na vzgojo katoliške mladine, pravice Cerkve in svobodo vesti najhujše nasilje. Brez povoda in razloga je razveljavila velikih socialnih, gospodarskih in političnih vprašanj notranjega miru, pod pritiskom svobodomiselnih in frimazonskih elementov kulturni boj.

Z vso slovesnostjo protestiramo proti kulturnoboju ukrepom vlade, s katerimi utesnjuje svobodo Cerkve in namerava odstraniti verskonravno vzgojo katoliške mladine.

Protestiramo, da bi nam katoličanom brezverski elementi narekovali kulturno

in vzgojno smer ter vklepali Cerkev v okove kancelparagrafov in podobnih določb.

Za Cerkev zahtevamo polno svobodo, da bo mogla neovirano in neprikrajšano vršiti svoje božje poslanstvo.

Odločno odklanjamo rešitev šolskega vprašanja v ustavnem odseku. Za vse ljudske in druge šole, ki jih obiskujejo katoliški otroci, zahtevamo versko-nravno vzgojo na temelju katoliške Cerkve. Veronauk mora biti na vseh šolah obligaten. Državi odrekamo pravico, da bi zatirala zasebne šole, ki odgovarjajo splošnim predpisom. Dolžnost vlade je, da jih vsestransko podpira.

Zavedajoč se, da je vsak boj združen z velikimi žrtvami, sprejemamo vsiljeni boj v zavesti, da branimo največje dobrine naroda in države. Odgovornost za vse zle posledice odklanjamo in jo prepuščamo vladi, ki se je dala zlorabiti za orodje proti svobodi lastnih državljanov.

Slovesno izjavljamo, da bomo v boju za svobodo Cerkve in njene pravice v javnosti in šoli vztrajali do zadnjega.

II. Protestiramo proti naredbi ministra Pribičevića, s katero se uvaja duh sokolstva v naše šole. Sokolsko organizacijo poznamo kot avantgardo svobodomiselnstva. Z državno podporo hoče svobodomiselnstvo otrovati potom sokolske organizacije šolsko mladež s kulturnobojujnimi idejami. Krščanski starši ne bodo nikdar pripustili, da bi svobodomiselnstvo pod državnim zavetjem v naših šolah širilo veri in Cerkvi sovražno razpoloženje. Z davki vzdržujemo šole in učiteljstvo, zato tudi zahtevamo, da se otroci katoliških staršev vzgajajo po načelih krščanstva.

lizem (t. j. katoliško Cerkev). Glej Kmetijski list št. 10, str. 2.

Kaj hoče kancelparagraf? Samostojni poslanci pravijo, da hoče preprečiti izrabo vere v politične svrhe. To se pravi: škofoje in duhovniki ne bi smeli v cerkvi več učiti tistih verskih naukov, in jih braniti, proti katerim so svobodomiselnne stranke in svobodomiselnna vlada najbolj bore in kateri so brezverskim strankam najbolj na poti.

Najtejmo nekaj teh naukov.

Vzgoja otrok je prav posebno tudi verska zadeva. Stariši imajo od Boga naloženo dolžnost, da otroke učijo ne samo verske resnice poznavati, temveč tudi po veri živeti in otroke varovati vsakega pohujšanja. Isto dolžnost ima Cerkev, ki ima božje naročilo: Pojdite in učite vse narode. In ker je šola samo del in izpopolnjevanje te vzgoje, je jasno, da imajo pri šoli prvo pravico starši in Cerkev. Če vzamejo vzgojo v roke brezverske stranke in svobodomiselnna vlada in se otroci v šoli brezversko vzgajajo, torej dobesedno pohujšujejo pravno kvarijo, je sveta dolžnost Cerkve, da z uradnega mesta svari pred pohujšanjem, da pozivlja stariše, naj preprečijo pohujšanje svojih otrok, zakaj težko odgovornost nosijo pred Bogom in ljudmi. In magari če je ta pohujševalka država sama, Cerkev ne more in ne sme molčati, zakaj zveličanje duš je več kot država, božje kraljestvo je več kot posvetno.

In nekaj genljivega in obenem veličastnega je prebirati v zgodovini, kako je Cerkev v takih slučajih vedno povzdignila svoj glas, tudi proti mogočnim vladarjem, ko je vse drugo trepetalo in molčalo pred nasilnimi močtci, ki so zlorabljali svojo moč in oblast za splošno pohujševanje malih in velikih. Pa so zato Cerkev preganjali, zapirali škofoje in duhovnike, vklepali v verige, toda Cerkev ni nehala svariti kot sv. Janez Krstnik kralja Heroda: Non licet — ni ti dovoljeno. Morda je semtertja v takih trenutkih ta ali oni duhovnik omahnil, ta ali oni škof se zbal, toda Cerkev nikoli in nikdar.

In ravno ta odločnost sv. Cerkve je tisto, česar se boje naši svobodomiselnici — liberalci in samostojneži. Šolo, ki je v prvi vrsti — kar se vzgoje tiče — verska zadeva, so Cerkvi in veri oropali in jo hočejo narediti za pohujševalnico potom brezverske vzgoje in če Cerkev povzdigne svoj glas in pravi: varujte se pohujšanja, odpravite ga, ustavite se mu, tedaj bodo zavpili: škof izrablja vero v politične svrhe, po njem! Kancelparagraf je tu in škof bo moral v ječo ali plačati visoko globo zato, ker je storil svojo dolžnost in svaril vernike pred pohujšanjem, ki ga uganja državna oblast nad otroki.

Svobodomiselnici se dobro zavedajo, kakšno moč ima beseda katoliške Cerkve.

Kancelparagraf.

I.

Samostojneži so predlagali v ustavnem odboru, naj se vpelje kancelparagraf. Enako resolucijo so sklenili na obnem zboru dne 6. t. m. v Ljubljani. Utemeljitev leži v besedah samostojneža Cerarja, ki je mnenja, da je treba uničiti rimski klerika-

in edinole katoliške Cerkve, pa nobene druge; zato pa nobene druge ne preganjajo s kancelparagrafom in z drugimi podobnimi nasilji; nasprotno celo pospešujejo jih in podpirajo. Ne vedo pa svobodomiselnici, odkod prihaja ta moč. Mi pa vemo, da kadar govori katoliška Cerkev, govori Kristus sam, zakaj katoliška Cerkev je živo mistično, to je skrivnostno telo Kristusovo. Vsaka druga Cerkev, ki je sicer po svojem imenu krščanska, je odločena od tega živega telesa, je odpadel ud, ki je mrtev in gnal. Zato je tudi n. pr. srbska vera, ki je odpadla veja katoliške Cerkve, nima nobene moči v sebi, ne preobrazuje ljudstva, je brez vpliva na življenje in zato svobodomiselnim popolnoma nenevarna.

Svobodomiselnici se zato boje edino le besede katoliške Cerkve in zato hočejo to besedo potlačiti, preprediti, kot je farizejska stranka — gospodujoča stranka na Judovskem — hotela potlačiti besedo Kristusovo s tem, da je Kristusa pribila na križ. Toda glej, ravno s tem je postala beseda Kristusova močna in glasna, da se je razlegala in se še razlega po vesoljnem svetu in je tudi liberalci in samostojneži s kancelparagrafom ne bodo spravili s sveta.

Vsakdo pa lahko razvidi iz tega, da kancelparagrafi ni naperjen proti politiki v cerkvi, kakor hinavsko zatrjujejo liberalci in samostojneži, temveč naravnost proti najvišji nalogi, ki jo je Kristus naložil sv. Cerkvi: Pojdite in učite vse narode. Svobodomiselnice stranke, ki so dobile državno oblast v roke, nasilno udirajo v stavbo sv. katol. Cerkve in ker se boje, da bo Cerkev glasno ugovarjala proti nasilju, zato ji hočejo natekniti nagobčnik, ki se imenuje kancelparagraf.

Namen kancelparagrafa torej ni preprediti politiko v cerkvi, temveč »uničiti rimski klerikalizem« (katoliško Cerkev), v čemer sta liberalci dr. Žerjav in samostojnež Cerar istih nazorov.

WILSONOVE BESEDE.

Bvsi predsednik Združenih ameriških držav, Wilson, je rekel: »Noben narod, ki ne vzgaja svojih otrok v besedi božji in pravem krščanskem duhu, ne bo ubežal svoji lastni nesreči in propasti. Učitelji in politiki morata vedeti, da samo vera prinese pravi mir in zadovoljstvo, ker poštenost naroda in vsakega poedinca ima svoj izvor samo v krščanstvu.«

Mi, klerikalci.*

Kaj je to klerikalizem? Klerikalizem, pravijo naši kulturobojcniki, to je sovražnik. Klerikalizem, pravimo mi, to je naša rešitev. Torej prapor proti praporu. Vsi veliki boji za svetovno naziranje od včeraj, danes in jutri se bijejo v znamenju klerikalizma in proti klerikalizmu.

* Klerikalci pride od grške besede kleros = duhovščina. Klerikalci je torej tisti, ki ima isti svetovni nazor kot duhovniki, pri nas torej katoliški.

Kaj je klerikalizem? Program. Ta program oostoji iz treh besedi. Te tri besede so: papež, škof, duhovnik. Kaj je proklerikalizem? Program. Ta program oostoji iz treh besedi. Boj proti papežu, škofu, duhovniku. Samo v toliko katoliški, v kolikor smo s temi tremi, in smo v toliko nekatoliški, v kolikor smo proti tem trem.

Naša posetnica nosi napis: Mi, klerikalci! Treba je, da to glasno povemo. Zakaj med naše katoliško ljudstvo se zanaša gibanje, ki neče doseči nič manj kot ta se razklerikalizirati vsa politika: Duhovnik da naj pusti politiko pri miru, ker ga nič ne briga! Razklerikaliziraj naj se gospodarsko življenje: duhovniki da ne vedo nič, kje kmeta, delavca, obrtnika čevljev žuli.

Razklerikaliziraj naj se vse časopisje. So pri nas časopisi, ki pravijo, da so za vero in da jo hočejo do skrajnosti braniti, a pri tem hudo napadajo in grdo blatijo duhovnike. Razklerikaliziraj naj se šolsko vprašanje: imamo danes stranko, ki ima v svojem programu, da hoče čuvati vero, pa je navdušena nad tem da se je vrgla iz šolskega zakona verskonpravna vzgoja in se je namesto nje vpejala takozvana moralna vzgoja. To so katoliki, ki se bahajo s svojo vero, a vendar sramotijo vse, ki se imenujejo klerikalci. To je nevednost ali pa hinavščina. Zato mi tem določneje in javneje povdarjamo svoje versko stališče, ko izjavljamo: mi, klerikalci!

Zakaj je katoliška mladina klerikalna? Ker veruje. Napačno je katoliška duhovnika presojati samo z naravnega stališča. Če ga merimo z naravnim merilom, je duhovnik pač sin svojega ljudstva, z gotovimi zmognostimi in talenti, z gotovimi nepopolnostimi in slabostimi. Marsikatera stara mamica je lahko pobožnejša kot duhovnik. Marsikateri župljan ima lahko večjo izobrazbo kot njegov dušni pastir. Marsikateri mož iz posvetnega stanu je morda več naredil za katoliško gibanje kot njegov župnik. To je vse lahko res.

In če kljub temu zahtevamo, da stoji na čelu katoliškega gibanja duhovnik, če hočemo biti prepričani klerikalci, pride to odtod, ker gledamo na duhovnika z očmi sv. vere: duhovnik je namestnik božji, posredovalec milosti, od Boga postavljeni oznanjevalec resnice, pastir, delavec blagoslova. In ker povsod v javnem in zasebnem življenju potrebujemo katoliške resnice, ko se moramo po njej ravnati, ker povsod potrebujemo milosti in blagoslova, zato povsod potrebujemo duhovnika. Z blaženim župnikom iz Arsa, velikim francoskim apostolom poudarjamo: V božjem delu odrešenja je duhovnik za Bogom vse. To je svetovna duhovna postava. In bodi general ali predsednik ali delavec: zopet in zopet potrebujemo duhovnika.

Zato je jasno, da je od Boga postavljeni duševni voditelj ljudstva duhovnik. Vedno pa je npravno propadalo ljudstvo tam, kjer je bil njegov voditelj svobodomiseln profesor. Če hočeš kako deželo uničiti, je imel navado reči pred 150 leti Friderik Veliki, daj jo filozofom v roke, torej liberalnim svobodomiselnim. In duhoviti pisatelj de Maistre je napisal: Če je na svetu kaj velikega, potem je po mojih mislih to načelo, da nikdar ne smejo ljudstva voditi znanstveniki. »Razum je izgubil,

kdor misli, da je Bog znanstvenike potikal, da nas uče, kaj je Bog in kaj smo mu dolžni.«

Voditelja ljudstvo mora imeti; če ga nima, si ga izbere; brez njega ni in noče biti. In katoliško ljudstvo ima na izbiro samo dvojno: ali je vodstvo v soglasju s katoliško resnico, in to je mogoče le v najtesnejši zvezi s Cerkvijo, torej s papežem, škofom in duhovniki, ali pa se vodstvo ne briga za katoliško resnico, in v tem slučaju zametava zvezo s Cerkvijo, s papežem, škofom, duhovniki. Tretje izbire ni. Zato smo in hočemo biti klerikalci.

Znak klerikalnega duha je spoštovanje do duhovniške časti. Mladina zlasti mora biti vedno in povsod ujudna in imeti spoštovanje do človeške osebnosti napram vsakomur brez izjeme. V tem je treba našo mladino vzgajati posebno danes, ko divjstvo nasprotnikov grozi otrovati tudi našo mladino. Naša mladina ne sme imeti na sebi nič surovega, predrznega, poba'inskega. Posebno pa ne napram dušnemu pastirju. S tem pa ni rečeno, da se mora v vseh stvareh strinjati z njim. Če imaš kaj zoper svojega duhovnika, ne zahrbtnega zabavijanja, temveč z odkrito besedo na dan. To ni greh. In če se ne moreš v kakšni stvari z njim sporazumeti in misliš, da imaš le prav — počakaj, tvoja ura bo že prišla. Nebenih intrig, nobene revolucije napram lastnemu dušnemu pastirju.

(Konec prihodnjic.)

Potujoče cisterne.

Pred nekaj meseci je jugoslovanski žid kupil veliko množino petroleja na Poljskem. Ker pa ni mogel dobiti potrebnih cister (vagoni za prevažanje petroleja) na razpolago, je prodal izvoznice belgrajski vladi, ki je prevzela kupčijo. Potrebne cisterne pa ni poslala na Poljsko. Firma je čakala dva meseca, pogodba je potekla, tvrdka jo je z 10% nabitka podaljšala, obenem pisala v Belgrad, naj se vendar pošljejo cisterne. Iz Belgrada ni odgovora in ne cister. Pogodba poteče. Nato se pojavi na Poljskem vladni mož iz Belgrada, pa mu povedo, da je pogodba že drugič potekla. Mož je brez uspehov zapustil Poljsko. Medtem pa je vendar priromalo 50 cister na Poljsko, a nihče jih ni hotel prevzeti. Postajenačelniki so jih porivali od postaje do postaje, od ene čistilnice petroleja do druge, naposled so prišle zopet nazaj na postajo. Nato se je železnica brzojavno obrnila na jugoslovansko poslaništvo v Varšavo. Poslanik pa je rekel: što mene briga in je po pošti poslal telegram v Belgrad. Dolgo nobenega odgovora. Nato pride iz Belgrada vprašanje, kako so te cisterne prišle na Poljsko in čemu. In tako dalje. Jugoslovanske cisterne pa še vedno romajo po Poljskem, vsi postajenačelniki jih že poznajo, vse se smeje belgrajski zanikernosti, poljski židje pa lovijo te cisterne, jih prebarvajo, dajo napisati nanje svojo lastno firmo in tako se vedno manj jugoslovanskih cister preriva po poljskih postajah, dokler ne bo izginila poslednja. Vsaka cister na je vredna okrog 150.000 kron, 50 cister 7 milijonov 500.000 kron. Ta zgodba je resnična, ker nam jo je pripovedoval očividec.

In takim gospodarjem izročajo liberalci in samostojneži slovenske dežele.

Proti uvedbi poletnega časa

Poslanec Ljudske stranke dr. Hohnjec je poslal na belgrajsko vlado pismo, kjer v imenu kmetijskega in delavskega ljudstva odločno zahteva, da se opusti takozvani poletni čas, ki gospodarsko silno neugodno vpliva. Razlogi, ki jih našteva, so sledeči: 1. Šolski otroci, ki imajo daleč v šolo, morajo vstajati že ob petih (šteto po solnčnem času), če hočejo pravočasno biti v šoli. Ker zvečer pred mrakom ne gredo spat, imajo počitka samo 6 ur, kar najslabše vpliva na njihovo zdravje in na učne uspehe. 2. Isti razlog velja za kmeta. Zvečer je takoj enajst ura, preden more iti spat in zjutraj je ob treh (šteto po poletnem času) že zora. Posledica velika utrujenost. 3. Velika zmešnjava vsled tega, ker marsikje na kmetih ur ne premaknejo, radi tega se zgođe velikokrat zamude vlakov in sodnijskih obravnjav, kar je prineslo v nekaterih slučajih po več 1000 kron škode. 4. Poletni čas je nemški izvor, zato mu ljudstvo ni naklonjeno.

Z ozirom na te razloge — pravi dr. Hohnjec — zahtevam, da kr. vlada opusti uvedbo novega poletnega časa.

Samostojna stranka v Belgradu.

(Poslanec Ivan Stanovnik.)

Dobro se še spominjamo, kako odločno in slovesno so po shodih oznanovali naši samostojni kmetje, da niso za liberalce in ne za S. L. S., ampak da imajo oni sami svoj program, kateri obsega široko avtonomijo za Slovenijo, bahali so se, da hočejo osrečiti slovensko ljudstvo s svojimi samostojnimi kmetijskimi načeli, s kojimi bodo v parlamentu z vso odločnostjo zastopali koristni volilci ter sploh kmetovalcev v Sloveniji.

Na vse mogoče načine so vsiljevali svoja načela ter hujskali ljudstvo proti duhovščini in pristašem S. L. S., slikali so duhovnike in celo Ljudsko stranko kot sovražnico kmetijskega stanu ter nasprotnico nove države.

Dolžili so Ljudsko stranko, da je kriva vojske, da zastopniki S. L. S. delajo visoke davke, železniške tarife ter da so sovražniki kmetijskega stanu, vsled česar bo treba to stranko uničiti, osrečila pa bo kmeta Samostojna kmetijska stranka. Tako so z velikim hruščem in godbami prirejali shode, celo pobožno so šli na veliki shod na Blejsko jezero, kjer so svoje romanje izvrševali s plesom in velikim navdušenjem pri vinu, tudi nasilnih sredstev proti pristašem S. L. S. so se posluževali.

Tako so zaslepili in podivjali precej ljudstva v Sloveniji, da je volilo njihovo listo ter so tako po isti splezali v konstituanto v Belgrad. Sedaj pa so se zvezali s srbskimi in hrvatskimi zemljoradniki v en klub; v tem klubu pa igrajo žalostno vlogo, zatajili so svoj avtonomistični program ter so popolnoma hlapci liberalizmu. V svojih točkah kot pogoj za vstop v vlado imajo zahtevo, da je vera privatna stvar, glasoval je njihov zastopnik v ustavnem odboru za kancelarparagraf, zatajili so avtonomistični

načrt, ker je njihov zastopnik dr. Bogumil Vošnjak glasoval proti, in za centralizem, v zbornici napadajo pristaše S. L. S. kot veleizdajalce in sovražnike nove države.

V »Kmetijskem listu« kot glasilu samostojne kmetijske stranke blotijo in obrekujejo poslance S. L. S. Sovraštvo samostojnih kmetov do poslancev Ljudske stranke raste od dneva do dneva. Zakaj to? Zato ker Jugoslovanski klub odločno zastopa svoj avtonomistični program ter katoliška načela. Samostojneži pa celo v svojem zemljoradniškem klubu delajo razdor in glasujejo nasprotno klubovim navodilom, tako so torej slovenski samostojneži pokazali svoje liberalno sovraštvo do vere in do vseh dobrih lastnosti slovenskega ljudstva, oni bodo res osrečili svoje volilce z brezverskimi načeli.

Volilci slovenske kmetijske stranke, ali sedaj vidite, kako so vaši voditelji zatajili svoja načela o široki avtonomiji ter sedaj glasujejo v ustavnem odboru za centralizem? Ali vi odobravate njihovo delo v konstituenti? Ako se posreči liberalcem s pomočjo samostojnežev uvesti v našo ustavo centralizem, potem pa odgovornost nosite volilci Samostojne kmetijske stranke. Kaj pa poreče na to ljudstvo slovensko, katero želi svobode in avtonomne Slovenije? Ljudstvo slovensko, sodi!

Pomnite! Samostojni poslanci so tisti, ki zahtevajo stalno armado, ki velja naše davkoplačevalce na stotine milijonov. In naši poslanci so tisti, ki se bore za odpravo nadštevilne stalne vojske. Samostojni poslanci so tisti, ki so v ustavnem odboru predlagali protiverske postavbe in zanje glasovali.

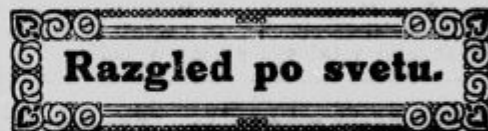
Pomnite! Niti enega davka ni, ki ga ne bi naložil beograjski liberalni centralizem. In za ta centralizem so glasovali samostojni poslanci, ki prodajajo Slovence belgrajskim in slovenskim centralistom. — Ne pozabite, da je naše združništvo doseglo, da se je zvišala cena živini, ne pozabite, da so naši poslanci tisti, ki se z največjo silo bore v ustavnem odboru proti gospodarskemu suženjstvu, ki ga pripravljajo Slovencem liberalci in samostojneži. (Odgovor na laži »Kmetijskega lista«.)

Koroško pismo.

Sprejmi mnogo iskrenih pozdravov tudi od nas koroških Slovencev v Rožni dolini in te prosimo, da nam daruješ majhen kotiček v prihodnji številki in da poveš cenjenim bralcem »Domoljubac«, kako zelo mi trpimo pod nemškimi jarmom, kako nam obečajo zmerom z obežanjem, streljanjem in z vsem mogočim poblajanjem. Tako so bili poklicani gospod dekan v Kapli dne 16. februarja na spoved; pa to je bila tudi samo zvijača, ker v dotični hiši, kamor so bili poklicani, ni bilo bolnika in na tem potu je bilo oddanih na nje

več strelav in so bili gospod dekan nevarno ranjeni. V nedeljo 6. marca pa je sedel v neki gostilni v Svečah čisto mirno neki zaveden slovenski fant. Kar pride neki nemčur iz Bistrice in še preden kaj spregovori, vzame steklenico in udari dotičnega Slovence po glavi, da ga je obilila kri. Ravno isto nedeljo popoldne pa gredo trije Slovenci po cesti iz Sveč. Na Bistrici jih srečajo trije nemčurji in tu zopet brez besede udari eden enega izmed Slovencev po glavi, da se kar opotoče. Neko nedeljo v predpustu pa je obhajal v Št. Janžu neki zaveden Slovenec svatbo in na svatbo so bili povabljeni tudi slovenski pevci, kjer so se prav pošteno zabavali in peli nedolžne slovenske pesmi in to v domači zasebni hiši. Kar pridrvijo tja štirje nemčurji in začno razgrajati in razbijati. Mi smo jih seveda čisto mirno spravili na prosto in zaprli vrata in zdaj začno le ti razbijati po vratih, da so vsa razbita, eden pa je slučajno ostal notri in le ta nam pove, da so bili nahujskani od tamošnjega nadučitelja M., ki jim je rekel: Idite tja in če bo treba, kar avizirajte, pripravljeni smo vsako minuto. Drugi dan pa gre dotični gospodar naznaniti orožnikom in ti mu odgovore: iz tega ne bo nič, in res se nobenemu ni skrivil las na glavi. Če pa kakšen Slovenec samo besedo zine, je to že strašanski zločin in kaj hitro pridejo orožniki in ga tirajo pred sodišče. Takim gospodarjem smo mi izročeni na milost in nemilost.

Kmet iz Roža.

Razgled po svetu.

Velicestna katoliška cerkev v Washingtonu.

Ameriški katoličani so že pred 80 leti sklenili sezidati v Washingtonu velicestno narodno svetišče, posvečeno Brezmadežni. Leta 1914. se je za uresničenje te misli zavzel Pij X. v svojem pismu na kardinala Gibbonsa in poslal v ta namen večje vsoto. Tudi Benedikt XV. je lani priporočil Američanom, naj se lotijo zgradbe. Bodoče katoliško svetišče naj po veličini in krasoti prekaša vse druge cerkve v Ameriki. Upravni svet je jeseni 1919 sklenil, da se sedaj končno začne z zgradbo spodnje cerkve. Temeljni kamen je položil kardinal Gibbons ob navzočnosti kardinala O'Conella iz Bostona in apostolskega delegata Bonzana ter ob navzočnosti 60 škofov. Zastopan je bil dalje diplomatični zbor državne oblasti in mnogobrevilni redovi in zavodi širom Amerike. Iz načrta novega svetišča navedemo nekaj podrobnosti:

Kupola romanske zgradbe bo visoka 254 čevljev, stolp 385 čevljev. Glavni oltar, ki se bo zgradil zgolj s prispevki ameriške katoliške duhovščine, bo obdajalo 40 stranskih oltarjev. Petnajsteri najbližji oltarji bodo posvečeni rožnovenskim skrivnostim. Zgornja cerkev dobi sliko Brezmadežne, ki je papežev dar, dočim bo glavni oltar spodnje cerkve posvečen Katakombni Materi božji. Temu primerno bo tudi vsa ostala spodnja cerkev soglašala kolikor najbolj mogoče s podobo rimskih katakomb ter bo okrašena s posnetki znamenitih Marijinih slik v katakombah. Stroški cele zgradbe so proračunani na več nego 5 milijonov dolarjev. Spodnja cerkev ima biti v treh letih dovršena.

Komaj je bil položen temeljni kamen, so že začeli pritekati darovi. Polog denarja je prihajalo toliko draguljev in zlatenine, da je bilo treba v svrhu shrambe nabaviti dve jekleni skrinji. Med darovi so otroški prstani in briljantni nakiti bogatih dam, spominski novi veteranov in srebrna svetinja, ki jo je nosil ubog delavec kot edino dragocenost na vratu. Veliko plemenitih kovin je bilo darovanih za izdelavo svetih posod. Eden je daro-

ral v zahvalo za kako prejeto milost, drugi si je hotel s darom milost izprositi, tretji je daroval v spomin drugih pokojnikov. Mnogo darov je prišlo od sorodnikov v svetovni vojni padlih vojakov. Seman darovalcev obsega dosega imena nad 60 tisoč oseb.

RUSIJA.

Vesti o nemirih v Rusiji se potrjujejo. Bolševikom torej slaba prede. Vstasi so si osvojele še menda veliko številno mest in trdnjav. Tudi Petrograd in Moskva sta baje v njihovi oblasti. Bolševiška vlada se morala zato pobežniti iz Moskve. Vstasi povsod zahtevajo, da naj se skliče ustavotvorna skupščina. Med temi vstaji je, kakor se čuje, tudi brat bivšega carja Mihael. Bolševiške čete tramoma prestopajo v tabor nasprotnikov. Ljudem in Trocki sta tore v škripcih, enako seveda ostali bolševiški poglavarji. — Če je vse to res, potem bolševiki ne bodo več mogli misliti na pomladansko ofenzivo, ker bodo imeli doma dosti dela.

NEMCIJA

ni hotela pristati na treh pogoje zaveznikov. Zato hočejo ti s silo doseči, česar ne morejo razložiti. Zavezniki čete so nasedle nove pokrajine ob reki Renu. Nemci za enkrat nimajo moči, da bi se uprli in mirno prenesajo nasilne zaveznikov. Pričakujejo pa, da bodo delavci pečišči stavkali v znak protesta. Narod in občnina v veliki večini odobravata nastop vlade, ki ni hotela sprejeti krivičnih pogojev in jih tako priznati za upravičene.

OSTALE DRŽAVE.

Isstopajši Avstrije so odšli v London. Tu se tam poizkušajo glade pomoči, ki naj bi jo odenala amer. država. — Avstrija bi morala Jugoslovani in Italiji po mirnovi pogodbi izročiti veliko število vojskih krav, a jih se sama ni. Pošvedski minister Resch pravi, da bo sklenil sivar zavetilo. — Na Čukem je rboval predsednik Masarek. — V Italiji traja nemiri in požari še nadalje. — Angliji še vedno niso izdali vstajnega gibanja v Indiji.

Iz Kmetiskih Zvez.

VSEM KMETSKIM ZVEZAMI

Nadležstvo Jugoslov. Kmetске Zvezе je sklenilo, da se vsi 4. aprila v Ljubljani obrednevo posvetovanje delegatov Kmetiskih Zvez o tekočih gospodarskih in organizacijskih vprašanjih. Vse Kmetiske Zvezе pozivljamo, da določijo vsaj enega delegata, ki se bo sestanka zanesljivo udeležil. Obveste naj tajništvo JKZ, koliko delegatov nameravajo poslati na sestanek.

Dnevni red in kratk sestanka bomo v poslobojni številki naznanili.

Tajništvo Jugoslov. Km. Zvezе.

SEMIC.

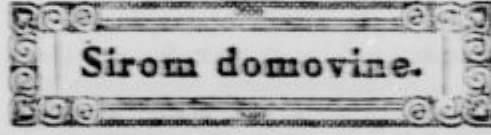
Dne 20. im. je imela naša Kmetiska zveza občni zbor, ki je bil dobro obiskan. Videli smo, da je Kmetiska zveza po svojih poslanstvih na nas kmete še mnogo dossegla. Mogle bi se vati, da bi bili vsi kmetje edini. Strah smo karak napravili. Tudi občini Kot in Vinjeh sta prisluhli k naši Kmetiski zvezi. Kmetje, združite se vsi v močno organizacijo, pa bosta kaj dossegli. Procu se vpišite pri Kmetiski zvezi kot člani!

GORA PRI SODRAŽICI.

Tukajšnja Kmetiska Zveza se živahno giblje. V zadnjem času smo imeli več sej dne 4. marca t. l. pa se Zveza privredila dobro občinski svet. Navzoči so, potem ko im je domaći g. župnik ponudil zvezi Priševiščeve loške učilnice, ogledno protestirali proti vsotni sklopišču »zgonje«. Ravno tako so protestirali proti odpravi bennice voilne zrnice, ki je uvedena v vsak moderen državi. — Časnikar društvo se je za priznavanja vrnice miselnosti Ivana Lavrenčiča požrelo. Gorniki

so pokarali hvalevredno zanimanje za društvo s tem, da jih je 9 pristopilo kot ustanovni člani in vplačalo po 100 K. Dosti pa jih je pristopilo kot redni člani. — Na naslov g. Fajdiga, postarja v Sodražici. Ko se je oskrbnik gorniske pošne nabiralnice na Nagovski sluzbi odpovedal, smo upali Gorniki, da bo nabiralnica prišla iz oddaljene Nagovke vendarle v sredino Gore. Seda se pa, kot se zdi, vsa stvar krha, kljub temu, da se jih je dosti oglasilo, ki bi jo prevzeli. Uredite, g. poštar, kmalu to stvar po volji ljudstva, drugače bomo prisiljeni obrniti se na ravnateljstvo, ki kaže še precej smisla za ljudstvo. — Imamo še to željo, da bi prejeli nekaj več tobaka. Saj to vendar ne gre, da 36 Ravencev ravno toliko »faje« kot 92 Gorakov-kadilcev. — Na belo nedeljo, 3. aprila bo ob dveh popoldne v bolji občni zbor Kmetiske zveze. Udeležite se ga v obilnem številu! Naznanen je govornik iz Ljubljane!

Seja odbora Slov. Kmetiske zveze in izvrševalnega odbora Slov. ljudske stranke se je vodila v torek, dne 1. marca v Mariboru. O političnem položaju je poročal poslanec dr. Hohnjec. Po večerni seji so se sprejele naslednje resolucije: 1. Popolno zaupanje in zahvala Jugoslovanskega kralja za njegovo dosežanje politično nastopanje v ustavotvorni skupščini, v kateri se edino ljudska stranka bojuje za resnično samoopravo Slovenije, in poziv, da odločno vstopi v tem boju. 2. Protest soper spremembo občinskega volivnega reda in sluzi soper nazadnjaško ukinitenje ženske volivne pravice. 3. Protest soper sovražno razpoloženje proti katoliški Cerkvi in njenim pravcam v ustavotvorni skupščini, kjer francoski netijo verski prepri. 4. Protest soper vpeljavo sukobnega duha in sukobne vaje v naše šole. 5. Protest soper postulatno spremljanje poskriti cenzura in pod naznini državnoobrambnimi prevezami kršili se samo politično, ampak tudi osebnost svobodo državljanov. 6. Protest soper to, da bi se vinarstva in sadjarstva kolo v Mariboru, kakor so poročali nekateri listi, preustrojila v takšno vlogo kmetijsko kolo: najih kmetijskih kol imamo premalo in je treba njih število pomnožiti, a se skupljati. 7. Protest soper nezakonito omejevanje osebnost-inobodninskega darita. 8. Obžalovanje nad nebratnostjo naše vlate za usodo koroških in brnjskih Slovencev, in poziv, da se naša vlast vendar spomni na svoje dolžnosti napram našim bratjem pod tujskim jarmom.

OLIMJE PRI PODCETRJKU.

Tudi naše Olimje ima svoje zgodovino, preteklo in sedanjost, če se toliko znamenito, pa toliko bolj zanimivo. Znameniti velanostje zadnjih časov, ki se hočejo niti po svojih podpiatih, so naši samostojni odet e. S tem blagoslovom je bogata občnina naša lara. Zadanje volitve so im delale pehovi pregovorje. Hoteli so polznanji, da hočejo biti, oziroma bi bili radi, nekaj drugega in nekaj več kot navadni delavci in batarji. Da so hoteli biti samostojni, ni bilo vprav tako politično prepričanje, ampak le imo »samostojni« se jim je strahno dopadlo. Lepo jim je posvetil nekdo, ki je rekel o njih: »Lepi samostojni so tudi če bi bili res samostojni, bi se bili drug drugemu nevedljivo, če eden en hlev več peše kot drugi.« — Mnogi iz naše lare so se latus navedli na krščansko čustovje, a nekaj jih je potrosljamo, in sicer takih, ki niso pramni pod palcom. Sploh pa se opazda, kakor da bi bili batarji in »ta mail« bolj vneti za dobro stvar kakor pa »ta valiči«. Sicer pa, kar se tiče čustovstva, naša lara ni ravno med najzadnjimi, če upoštevamo naučljive časovne nazmere. Vsi, ki ste na dobro vneti, korupcije naprej, tisti pa, ki dremate, oziroma spite, glavno polkonci! Ne bodimo naspuneni, ampak berimo, izobražujmo se, potem ne bodo nobene finančne teže močne, da bi šli na tje, kar bomo sami mail, kaj je prav. — Časnikar, ki dan za dan iztaje svo e bralce z jorostastimi lažmi o duhovnikih, ne spudajo v nobeno krščansko hi-

šo. Terci proč ž njimi! A takoj »Domoljub«, in »Bogoljub« vsako hišo; to bodi geslo vseh količkaj krščansko mislečih Slovencev. Pa je drugič kaj. — Zloglasni »klerikalci«.

BOH. SREDNJA VAS.

Danes moramo poročati le žalostne novice iz naše lare. Tekom enega tedna naš je Bog obiskal kar z dvema smrtnima nesrečama. Nesreči sta tem občutnejši, ker sta živli dva sinova edinca. Dne 26. febr. je utonil v jezeru Jernej Gašperin iz Stare Fuzine in dne 3. marca je ubilo Jožeta Odarja iz Česuljice. Oba mladeniča sta bila vzorna člana naše M. M. D. in sta bila tudi pri zadnjem skupnem družbenem sv. obhajilu. Kdo bi mislil, da je to njim zadna popotnica. Pa Bog izbira zase izmed dobrih najboljših, da jih tako odtegne zapeljivemu svetu. Ta misel naj bo v tolažbo žalujočima družinama, kakor tudi upanje na enkratno veselo svidenje, nam pa v opomin, da živimo tako, kakor da bi bilo treba jutri umreti. Naj počivata v miru!

KOROŠKA BELA (Zakasnelo.)

Takojšnje napredno učitelstvo se je po dobro postavilo na pastni torek zvečer. Z namenom, da vrijejo iz gostilne pri Orehovku par Nemcev, kojih glasovi pa so bili demokrati pri zadnjih volitvah dobro došli, so izražali v gostilni pretep, o katerem pričajo pobiti kozarci in potomljeni stadi in bo govorilo sodišče. Vprašali bi javnost, ali se tako počenjanje strinja s častjo učiteljskega stana? Ali je potem čudno, da ljudje nimajo nobenega zaupanja do šole? Takaj naj naredi red g. minister Priševič.

MENGES.

V znamen liberalnem časniku je nekdo iz Mengja si iz mislil avtoriteto pri občinskem gospodarstvu. Da to ni slabo, se vidi iz tega, ker a. pr. l. 1920 ni bilo 100% občinske doklade, dati je tu obrt a šola zdrav vedrazredne ljudske šole in stroški za hiralnico in koncem leta je ostalo v blagajni še več tisočakov. Mariborska občina, ki nima toliko stroškov, je imela v svoje doklade. Nagromadenih se v dopisu toliko listi, kot bi bil pisal lajnar kljnkac. »Domoljub« nima prostora, da bi zavržal te lazi. Le zaradi tistih žarnic bodi omejeno, da občina ni imela dosežaj nad stroški; če bi bilo kaj, se kriv ova-dna, ki ga dopisnik gotovo dobro pozna, torej zveža naj prime. Posebno ga sirti županova plača. Da bi pri tem ne bil napisal takih brutalosti, naj bi bil malo pozivljen, saj to ni sitivnost, in bi videl, da županova plača za celo leto ni tolikšna, kakor dobiva za pet tedno iz koprav davkoplačevalcov liberalni dopisnik, ki tu v občini nima drugega opravila, kot da ljudi huista.

TRINČ.

Krajevni odbor S.L.S. je sklenil za sedeljo 5. t. m. v Doma štud, ki je bil izbrano obiskati. Na shodu je govoril g. urednik Smode v Ljubljani, ki je opisal kulturnoobnoje položaju boljšarjske liberalne vlade, katere so podkurali samostojni in trife liberalni poslanci Slovenije, da jih zvečlavi v stvarstvo odbora. Na predlog g. svetnika Potokarja so bili enoglasno v velikim navdušenjem sprejeti predlogi, ki izrekajo našim poslancom in pu možato delo popotno razpustje, občevajo socializacijo naših kol in boj proč Cerkvi, ki se kaže v takorvacem kancelararstvu. Ti predlogi so bili poslani vladi v Beograd. — Krajevni odbor je obenem naprosil naše katoliške poslanice, naj posredujejo pri vladi, da ne vzeje zonet političnega časa, ki si ne kmetu ne delavcu v korist.

GLASOVI IZ SODRAŽICE.

Da je centralizem v sedanjih obliki res nekaj gospodarsko slabega, občutimo najbolj kmetiski posestniki. Dunas pride naredba, da se smemo prsto prodajati živino, da jo moramo imeti šest mesecev; jutri zonet druga naredba, da smemo klati pred 8. tednom let in še za tiste prositi dovoljenja glavarstva; čezrav vsak gospodar sam najbolje ve, kdaj in katero telo je najboljša za rejo. Tudi za ledajo polnih krav smo v občini precej ome-

jeni. Medtem ko izdajajo sosednje občine Gora in Loški potok živinske potne liste, jih pri nas ne dobimo. Tudi nam razni Pribičevići vsiljujejo sokolski duh v naše šole ter nam diktirajo cirilico. Da se pa vse bolje in hitro izvršuje v smislu centralizma, je pa potrebno mnogo orožništva, katero je dobro plačano. Tudi pri nas jih je pol ducata, da se bolje ščitijo centralizem ter da se lažje kaznujejo pošteni in mirni kmetovalci, če je kdo prodal svojo kravo brez pose ali zaklal tele pred 8. tednom. In če je kmetica lansko leto prodala liter mleka za 1 K 60 v, je bila obsojena na tri tedne zapora in več sto kron plačila. Da je pa sedanja centralna uprava draga, vemo najbolje davkoplačevalci, ker se nam nalagajo vedno višji davka. Dobro se pa počutijo seveda tisti, katerim so se plače zvišale mesečno za več tisoč kron.

NOVICE IZ BLEJSKEGA KOTA.

Postalo mi je dolgčas doma, vzel sem potno palico ter hadi po blejskem kotu, da vidim, kaj ljudje delajo in berejo. Najprej jo mahnem v Gorje, ki so najbolj navrh, a ljudje so mi pravili, da so še bolj navrh prišli socialni demokrati, ki hočejo živeti na stroške kmeta kakor v Rusiji. Potem o krenem na Bled. Tam se ljudje zelo hudojejo na samostojnega grajščaka Kendo, ki se je po izjavi ljudstva pred volitvami delal prijatelja revnega ljudstva, sedaj pa noče nič slišati o agrarni reformi, da bi tudi revski kaj dobili. Pot me pelje na Bohinjsko Belo, kjer so ljudje prijazni in so mi pripovedovali, kako se samostojni jeze na »Domoljuba«, ki jih je na piko viel, da kar z zobmi škripajo, kakor pogubljeni v pektu. Iz Bohinjske Bele jo zavijem proti Radoljici skozi ribensko župnijo, že na Selu so se pohvalili, koliko hiš ima »Domoljuba«, ki jim je zato tako všeč, ker piše kratko in domače. Rekli so mi, da »Kmetijski listi« za nič, ker piše suhoparno in nerazumljivo. Vendar toliko razumejo iz nje, da so samostojni poslanci z liberalci potegnili in da nič ne delajo za ljudstvo, kakor so obetali pred volitvami, pač, delajo že, ampak proti ljudstvu. Ko pridem v Ribno, so mi ljudje hitro pokazali zadnjega »Domoljuba«, ki je na muho vzel Markota iz Bodeš, češ da je hudo agitiiral za samostojne skrinice in da so se tožbe zamašile pri sodniji. Ko to zberem, pravi eden, »kaj to Markota briga, on je bogat človek, ki ima toliko denarja, da ga bo moral v stogu sneti.« Končno sem zvedel, da je v župniji 70 Domoljubov, lani pa le 54. Pri odhodu sem jih pohvalil in priporočal »Domoljuba«, ki zastopa večnovčevna krščanska načela, obsoja ter pobuja ljudstvu škodljivi brezverski liberalizem in socializem.

NAKLO.

V nedeljo 6. marca je prišel k nam poslanec Brodar, da nam je povedal, kaj se godi v Beogradu. Mnogoštevilni poslušalci so sledili z velikim zanimanjem. Slednjo so bile sprejete sledeče resolucije (sklepi): 1. Zaupnica našemu poslancu Brodarju. 2. Ugovor (protest) proti členu 16. ustavnega odbora, ki zameta versko vzgojo v šoli in proti Pribičevići naredbi, da se vsi volajo prične s sokolsko vzgojo. 3. Ugovor proti previsoki odmeri dohodninskega davka. 4. Poziv na poverjenišvo za socialno skrbstvo, naj ukrene, da se prošnje ubogih vdov in sirot za ukinjene naklonitve brez obotavljanja rešijo.

OD SAVE DO KRKE.

Katol. slov. izobraževalno društvo v Brezicah je priredilo dne 27. februarja t. l. vrlo uspešno veseloligro »V Ljubljano jo datmo!« V odmorih je zapel Krečev čateški mešani zbor kitično dobro naštudiranih pesmi. — Po 5 letih se je vrnil iz ruskega uetništva France Penič iz Dol. Pirošice pri Cerkljah. Zena njegova Tončka je odšla pred Novim letom 1921 z nekim postopazem v Ameriko. — Cerkljansko izobraževalno društvo je priredilo v predpustu veseloligro: »Davek na samce« in »Prvi april«. — Poestnik Alojzij Turšič iz Malega Trna pri Krškem je šel na Rako po voz krave. Pijani fantje so ga med potjo napadli in eden ga je zabodel. Turšič je kmalu izdihnil. Zapuščanec več nedoletnih otrok, —

čudne so naše šolske oblasti. Na Veliki Dolini ni šolskega pouka že od novembra 1920, ker baše nima okraja ni šolski svet dovolj učnih moči na razpolago. Svetujemo mu, naj pogleda malo v Ljubljano, morda bo našel kako učno moč »na razpoložjenju«. — Bušeški nadučitelj g. Ivan Kocijančič se preselil s 15. marcem v Ljubljano. V Buševi vasi je služboval 16 let. Želimo mu obilo sreče na novem službenem kraju. Na njegovo mesto pa pride Cerkljanec g. nadučitelj Anton Lomšek. Dobro dešell — V štangli pri Litijah je umrl v visoki starosti Gregor Zust, oče cerkljanskega in ajdovškega župnika. — V Cerkljah so imeli prve dni marca tridnevno pobožnost, ki so se je pobožni verniki marljivo udeleževali. — V petek 4. marca se je oglasil iz stolpa cerkve sv. Marka v Cerkljah prvič nov 6 centov težak železen zvon, ki ima prav prijeten glas. — Tudi podružna cerkva v Krški vasi je dobila iste dni nov železen zvon. Doslej ni imela nobenega.

RADOMLJE.

Marica Zgurjeva je iz politične prvakinja nenkrat postala neznamna osebnost, za katero se še vaški paglavčki ne zmenijo. Čisto naravno, saj se je krog njenih političnih somišljenikov tako zmanjšal, da se komaj ve, kje so drobi Maričine velike stranke. Kakor pa je v resnici njena politična zvezda hitro zatonila, tako pa se nasprotno čudovito ravijata njena talenta: pisateljski in govorniški talent. O pisateljskem talentu najbrže vedo največ povedati uredniki »Domovinec« in »Jutrac«. Da pa njen talent visoko cenijo, o tem priča otrobovi članki v »Domovinec«, nad katerimi se bralci »Domovinec« davijo, ko jih poirajo. Povratje istih pa povzročijo silne moškanske krče, kar se vidi že v naši vasi pri par bralcih »Domovinec«. Ti moškanski krči so nevarni zdravemu človeškemu razumu in razsodni ljudje imajo upravičeno pomisleke glede njih tembovi, ker privoščejo tudi tistim par bralcem »Domovinec« iz naše vasi, da bi si ohranili saj zdrav pamet. — Govorniški talent pa je Marici napravil še nekaj neprilike, ker se o nebehitro in nenormalno začel ravijati. O njegovi vrednosti pa je sodil — tako sme čitali pred kratkim — kamniški sodnik ter ga cenil na celih 200 K. Mi nismo pričakovali, da bodo celo višje oblasti tako omalovaževale Maričin govorniški talent. Pa sodniki že vedo, saj so izkušeni gospodje, ki znajo pravičnejše soditi nego mi navadni in neuki ljudje.

IZ STRAŽIŠČA PRI KRANJU.

Znanemu popotniku, ki je pred leti prišel v Stražišče s culico v roki in ki sedaj odklada v »Domovinec« izbruhe svoje jeze zoper njemu neljube osebe, naj bo v odgovor sledeče: Kadar bo on pojasnil, kako more s svojimi dohodki preživljati rodbino, h kateri spada šest otrok, dve ženi, in obenem pa še vse večere popivati po gostilnah, bo tudi on dobil pojasnila, katerih želi. Spodtika se nad nekim njemu neljubim komisarjem in mu očitno, da je »kmeti« trdo postopal; kmetje vemo, da je ta komisar pri izvrševanju svojega posla žel nam kolikor mogoče na roko. Paš na ne bomo pozabili nekega drugega komisarja, prijatelja popotnika, ki je rekviriral pri kmetih kompir po 18 K, prodajal ga pa po 32 K, nekaj pa še celo po 70 K.

C. K. Z.

IZ KAMNISKE OKOLICE.

Na Dobravi pri Komendi smo imeli letošnji predpust kaj žalosten dogodek. Mlad fant zabode mladega dekleta, ki le nekaj minut še živi in potem neprevidena umrje. Vzrok: žganje in ples. Zadnji čas je že, da gleda enkrat posvetna oblast, kaj se v tistem grmovju tam za Miako godi ob nedeljah in praznikih že leta in leta. Samo tiste peteline iz dobavske okolice, ki hodijo v dobavske šnopsarije na ples in za drag denar nezadacano žganje cukat, bi bilo treba v Kamnik poklicati, pa bi se kmalu nekoliko napolnila naša, vedno suha državana SHS kasa. Pa še nekaj! Dobavske matere imajo menda preobilo ženskega zaroda, da tako silno tišče skozi ples svoje punice v zakonski stan. Seveda moramo povedati Dobravi v čast, da vse matere niso tako neumno navrtane, nekaj je tudi pametnih, kakor pač povsod. Toda kaj je res, je pa res! Povejte no, ali je to lepo, če se po hiši suče vse, kar leze in gre, pa še stare babe vmes, ki se na vse grlo derejo: Hopsa, kopsa, hopsasal — Smo iz luštnega

kra'a, — smo z Dobrave doma. — In ta dirindaj se ponavlja ven in ven. Ali se to spodobi? — Pa se bomo možile, možile! Obvel Vrag bo odnesel vašo močitev! Le poglejte nazaj v predpust! Koliko se vas pa je? Druga pametna dekleta iz sosednjih vasi so se pač možile, kake dobavske lilihe nihče ni odtrgal! Kako boš koga jemal v zakon, če že naprej veš, da bo v hiši smeti na kune, da boš hodil raztrgan okoli ali jedel močnik, ki se bo vlekel kot žušarski pop itd. S plesalko je pač taka kakor s papirnato kronico: vsak se je brani in to toliko bolj, skozi kolikor več rok gre. In ve nespametne matere, ki prirejate in vsposodbujate neumno mladino k plesu! Ve, ve imate zadnji uboi na vstii! Naučite rajši svoje punice razen dela na polju tudi še kuhanja in šivanja za potrebo, pa tudi kruh peč in prav pridno metlo sukati. Po vojski je hudo z ženini in mi bomo — izbirčni!

DOBRUNJE PRI LJUBLJANL

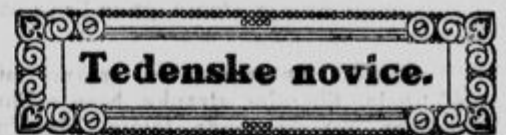
Predsedstvo Jugoslov. orlovske zveze je z ozirom na notico v 8. številki letošnjega »Domoljuba« uvedlo pri orlovskem odseku v Sostrem preiskavo, ki je došla sledeče: Prireditelj, ki jo omenja dopisnik, ni bila ne plesna veselica, ne »bal«, ampak družinski poslovilni večer od brata, ki je stopil v zakon. Udeležili so se ga ožji prijatelji 4 Orli in 1 Orlica, vsi s svojimi starši. Plesalo se ni. Predsedstvo J. O. Z. prosi zatorej v bodoče »Domoljubove« dopisnike, da ne delajo vedoma krivice članom orlovske organizacije, morebitne nedostatke naznanite Zvezi, ki bo gotovo storila vse, da prepreči v bodoče izrodke v organizaciji, kar pa gori omenjeni dogodek gotovo ni bil.

IZ ŽIROV.

Tukajšnja dekliska Marijina družba priredi na praznik sv. Jožeta po litanijah v kat. Domu na Dobračevi poleg drugih točk S. Sardenkovo igro »Mater Dolorosa«. Prijatelji Marijine družbe, pridite! Vstopnice se dobe v kmet. konsumnem društvu v Žiroh in pri M. Oblak na Dobračevi.

IZ NOVOMESKE OKOLICE.

Na samostojnem shodu v Novem mestu je gotenski Avsec povedal, da ne bo smel nihče ugovarjati, ker sicer ne garantira, da bo odnesel zdrave kosti, so naši takoj povedali, da je to javen shod, kjer ima vsak pravico zavrniti laž. A tega so se samostojni ravno najbolj zbalii! — Na shodu je bilo veliko naših žensk, ki so tudi ugovarjale nesramnim lažem samostojnih govornikov. To je gospode »kmete« razjezilo, češ kaj se ženske razumejo na kmetse koristiti in marsikatera je čutila brce in batine. Posebno so se odlikovali v tej stroki laži - kmetje oštir Matko iz Gotne vasi, Osoinik iz Muhaberja in Čefidel iz Prečne. A tudi drugi niso zaostali za nimi. Na vseh koncih so imeli svoje hujskače, ki so ob vsaki priliki klicali Matkoto na pomoč. Ko so ga klicali tudi k neki naši somišljenici, misleč, da se ga bo ustrašila, jih je vprašala, če imajo Matkoto za ta malega boga. Neki drug hujskač je rekel ravnoisti somišljenici, da jo bo takoj »po gobcu udaril«, če ne bo tiho. (Olikal) Gorje mu, kdor je hotel kaj ugovarjati; takoj je bilo pripravljenih 10 pesti za lopniti. Govornik je tudi poudarjal, da so poslanci zastopniki ljudstva in da so v imenu ljudstva v Beogradu zahtevali monarhijo, t. j. kralja. Lažnivci! Zakaj ste pa ravno za republiko lovili ljudi na limanice? Ravno zato ste vlovili v svojo škafitico toliko glasov, ker ste rekli, da ste za republiko.

p Shod v Velikem Podlogu preklican. Napovedani shod v Velikem Podlogu, ki bi se imel vršiti 20. marca, je preložen. Vršil se bo po Veliki noči. Sedaj se poslanec Sužnik shoda ne more udeležiti, ker

je v ustavnem odboru stalno zaposlen. Poleg tega so tudi nekateri iz sosednih občin izrazili željo, naj bo shod po Veliki noči.

p Zato ni čuda. »Težačke Novine« pišejo, da je minister Pribičević odkazal za Slovenijo nekaj milijonov kron državnega denarja za ustanavljanje protikrščanskega časopisja. Zato ni čuda, da vlada nima denarja ne za invalide ne za sirote in ne za najpotrebnejše naprave. Liberalni in samostojni centralizem poganja vedno bolj duhteče cvetke.

p Potreben predlog. Poslanec Sušnik je stavil v ustavnem odboru predlog, naj država ne daje nobenih podpor, ki ne bi bile po zakonu utemeljene. Liberalcev je bilo sram, da ne bi pritrdili temu predlogu, prepričani pa smo, da bo Pribičević kljub temu našel pot, da bo polnil liberalna korita.

p Ogmorna vsota 1120 milijonov je v državnem proračunu za armado za leto 1920/21. Koliko koristnih naprav bi se moglo izvršiti s to vsoto v korist ljudstva. Zato je Ljudska stranka predlagala v ustavnem odboru, naj se stalna armada odpravi, ter naj se upelje namesto nje ljudska vojska, ki naj izhaja z najnižjim številom. Toda liberalci in samostojneži so za stalno armado in jo bomo po njihovi zaslugi obdržali.

p Liberalci med seboj. Zagrizeni liberalci Cievarić iz Beograda s polnim imenom očita notranjemu ministru Draškoviću, da je donavsko paroplovno društvo vredno 3 milijarde brezplačno prepustil nekemu privatnemu društvu, ki čez mero odira pri svojem podarjenem podjetju in da je seveda sam tudi nekaj kronic prislužil zraven. Toda Drašković je vseeno dober patriot, ker trobi v liberalni rog.

p Predsednik Samostojne kmetij. stranke je postal namesto Kušarja posestnik Pipan v Vižmarjih. Tako mora Pipan igrati prežatostno vlogo, da vodi stranko, ki prodaja naše ljudi belgrajskemu centralizmu — krvosesu in liberalnemu brezverstvu — zastupljevalcu naše mladine.

p Ljudsko glasovanje. Naš poslanec dr. Simrak je predlagal v ustavnem odboru, naj za vse važnejše postavke kar naravnost ljudstvo glasuje, ne pa poslanci. Tako ljudsko glasovanje je vpeljano v Ameriki in Švici. Liberalci in radikalci so predlog odklonili.

p Zgodba o Šušteršiču postaja dolgočasna. O liberalnih prvakah kakor je n. pr. poverjenik za prosveto Skaberne, hrvaški ban Tomljenović, hrvaški podban dr. Bošnjak prihajajo na dan zgodbe, ki pričajo o gorečem avstrijskanstvu tik pred polomom. Prihodnja »Domovina« bo zato namesto s pogretim šušteršičjanstvom lahko postregla s svežim Bošnjakstvom in s pristno Skabernevščino. Da, da, vsako kolo se obrača, pa se bo še bolj obrnilo.

p Sodnik Anton Lajović, trezno misleč pristaš liberalne stranke, bere v Slovenskem Narodu hude levite liberalni centralistični politiki.

p Strahopetne »junake« nazivlja zadnja »Domovina« (št. 10.) naše fante in s celim srcem zagovarja to, da morajo naši fantje služiti v Srbiji in Macedoniji, češ,

da rabi ta naša »izprijena zlata mladina« dobre vojaške šole. Mi bi privoščili izprijenemu piscu, da bi ga za nekaj časa poslali v macedonske kasarne v to »dobro vojaško šolo«, da ne bo takih budalosti pisal.

p Proti veri. Na občnem zboru samostojnežev v nedeljo, 6. t. m. je samostojnež Cerar med drugim izrazil zahtevo, da se mora uničiti rimski klerikalizem. Ker je rimski klerikalizem edinole rimsko-katoliška Cerkev — zakaj drugega klerikalizma v Rimu ni, — zato je bil s tem občnim zborom samostojnežev napovedan očitien boj samostojne liberalne stranke proti katoliški Cerkvi. Nadalje so na občnem zboru sprejeli resolucijo, da se mora na vsak način uvesti v ustavo »kancelparagraf«, ki je očitno proti veri in Cerkvi. S tem je samostojna stranka prešla v popolnoma protiverski tabor.

p V resen premislek! Takozvana samostojna kmetijska stranka se je vedno ponašala, da je »samostojna«. Pred volitvami je trobila vsemu slovenskemu narodu, da nima z liberalizmom nič opraviti, da gre edino v korist slovenskega kmeta. Po volitvah je stopila v Zemljoradniški klub v Belgradu, menda samo zato, da je svojim volivcem naredila malo uslugo, v resnici pa podpira liberalni centralizem. Zadnjič je pa, kakor sem zvedel iz časopisja, izdala svoj zemljoradniški klub s tem, da je glasovala z liberalci za najhujši centralizem. Zato je predsednik zemljoradniškega kluba zahteval, da mora dr. Vošnjak in njegovi iz kluba. Dragi slovenski kmet! Ali moreš taki stranki samo za en las še zaupati? ali se more taka stranka še imenovati »samostojna«? ali ni to le opora liberalcev in nič drugega? Ja, gospodje, kmetu je lahko govoriti, zato, ker je pošten, in je verjel, ko je mislil, da resnico govorite, ali danes ne več! Prepričan se je, da je bil nalagan. In ravno tako se pred volitvami predstavljajo liberalni doktorji in drugi, da so kmeti sinovi. Ja, so bili, a sedaj? Izgubljeni kmeti sinovi, sprideni, so zavrgli, kar je dobrega. Pravijo, mi vemo, kaj je kmet; žal tudi to ni resnica. Šel je v šolo z vsemi dobrotami, kar jih je imela hiša. Bratje raztrgani, za študenta lepa obleka. Kadar pride tak študent domov, ga čaka najboljša potica, kar jo more pripraviti skrbna kmetjska mamica in v kovčeg mu naloži najboljših jabolk in še kaj drugega, kar je v škodo domu. O delu doma še omeniti ni treba. Vsi domači delajo, garajo in se trudijo, samo da njihov študent ne trpi pomanjkanja. In to v nadi, da bo njihov sin ostal pošten. Ali kaj, postal si liberalci, sovražnik svojega stanu! In kaj še, prodajaš mogoče še živega očeta, svoje brate in sorodnike belgrajskemu centralizmu. Sramota, za vse dobre povračuješ z zlom. Zato vsi zavedni kmetje v svojo organizacijo, v »Kmetso Zvezco«, da pomagamo prej zatreči to liberalno kugo v Sloveniji. Zdramite se! Bodite svoje sreče kovači! Ne pod noge liberalcem, ampak na noge, ti slovenski katoliški kmet! Ne pusti, da ti nekaj mestnih in podeželskih liberalcev jermena reže iz tvoje kože! — Selski faran pri Kamniku.

Domache novice.

d Nujno prosimo, naj bodo dopisi kratki in stvarni, ker moramo gledati na to, da kolikor mogoče vsi pridejo na vrsto. Izogibaj se dolgovernih čenč, osebnih napadov, v kolikor niso neobhodno potrebni, poročaj večkrat in vedno čisto resnico. Predolgi dopisov ne bemo, temveč takoj romajo v koš.

d Sokolski duh. »Novi čas« poroča iz Guštajna: »Prvi« guštajnski sokolski voditelj je zapeljal pošteno dekle, potem pobral nekaj društvenega »drobiža« in šel širit »sokolski duh« v druge kraje. Vzgoja po sokolskem duhu je vpeljana sedaj tudi v naše šole. Blagor nam!

d Sokolski duh. V nedeljo po shodu so Sokoli hodili po ljubljanskih ulicah in napadali duhovnike in naše pristaše — celo ženske — z besedami: Dol s farji, farški pes, habsburški petoliznik itd. Uradnika Grampovčana, ki je šel mirno po cesti, so napadli, ga pobili na tla in ga ranili. Vidi se, da je sokolska vzgoja naredila iz teh ljudi npravno popolnoma propale ljudi, ki so že davno vrgli slednjo poštenost iz srca. Starši, v tem duhu hoče Pribičević vzgajati vaše otroke.

d Poznal je svoje tiče. Pokojni dr. Iv. Oražen, predsednik vseh jugoslovanskih Sokolov, sicer pa mož mirnega in blagega značaja, je zapustil okrog 10 milijonov premoženja. Zapustil je vse za razne dobre namene in svoji služinčadi, Sokolu, niti fیکا. Sokoli so radi tega zelo razočarani, toda pokojnik je že moral poznati svoje divje tiče.

d Ali vidite, kam gre denar? Ministrski svet je podelil osješkemu Sokolu 15-tisočdinarski kredit za letošnji sokolski zlet v Subotico. — Sodbo si naj ustvari naš jugoslovanski davkoplačevalec. Sicer smo pa radovedni, kako bo Sokol povrnil to »posojilo«, ki ni pravzaprav ničesar drugega, nego »velikodušno darilo« liberalne vlade v Belgradu. Sokolstvo podpirajo, revežev pa ne vidijo!

d 1 : 4. Janko in Joško iz Logatca sta ob prevratu podedovala vsak po 10.000 kron. Joško je ostal v Logatcu in dobil takrat za 10 tisoč kron 6000 lir. Janko pa je zbežal v Jugoslavijo, žigal svojih 10.000 kron pri čemer so mu odtegnili 20 odstotkov. Tako imata sedaj od enake dedščine Joško 31.000 K, Janko pa 8000 kron. Zivel centralizem!

— **Ljudsko štetje v Tržiču** je pokazalo, da se je število prebivalstva v župniji zmanjšalo za par sto. Trška občina šteje 2379, pred desetimi leti pa 2630; Sv. Ana sedaj 520, l. 1910: 552, Sv. Katarina skupaj 828 in župnija Lom 384, Dolina, ki spada pod Tržič 444; Bistrica je narastla in šteje 419 oseb. Po veri je 20 protestantov v župniji, Nemcev je okrog 80. Vsa župnija šteje 3762 prebivalcev. — V spomin 700 letnice ustanovitve tretjega reda smo imeli v cerkvi sv. Andreja tridnevne duhovne vaje, ki jih je vodil Frančiškan p. Salvator iz Ljubljane.

d Kočevje. Ljudsko štetje v okraj. glavarstvu Kočevje kaže sledeče številk: Srbohrvatov 372, Slovencev 29.768, Slovanov 73, Lahov 35, Nemcev 9803, Madjarov 82, druge narodnosti 26, skupaj 40.109 prebivalcev, od teh je moških 18.9289, ženskih 21.181.

d Škofja Loka. Na praznik sv. Jožefa dne 19. marca bo v dvorani slov. kat. izobraževalnega društva ob pol 11. dopoldne protestni shod proti kulturnoboju poizkusom vlade. Vsi, ki Vam je na srcu prostost cerkve, krščanska žola, verska svoboda krščanskih staršev, pridite na protestno zborovanje! Škofja Loka in okolica, pokaži, da hočeš braniti svoje svetinje, cerkev in versko življenje!

d Odpad od vere. Ljubljanski liberalci živahno agitirajo za odpad od katoliške vere. Od društva visokošolcev »Jadranc«, je že polovico članov prestopilo v srbsko vero. Liberalci in samostojneži pa bodo še vedno rekli, da niso proti veri.

d Windischgraetzov grad v Planini in njegove gozde so Italijani hoteli priklopiti Italiji. Pa ni šlo, ker je naše zastopstvo pri razmejitveni komisiji odločno zavrnilo to italijansko nakano.

d Popoln solčni mrk bo letos pri nas viden 8. aprila od 10. do 11. ure dopoldan, še bo lepo vreme. Polna luna bo stopila med sonce in zemljo ter bo vsa Evropa v lunini senci.

d Črne koze razsajajo po Savinjski dolini z doslej neznano strahoto. V občini Luče je umrlo že nad 100 ljudi, večinoma mladih. Tudi v Celju je mnogo slučajev črnih koz. Oblasti se ne ganejo, ker morajo preganjati klerikalizem, ki je nevarnejši od črnih koz.

d Katoliška cerkev v Belgradu. Društvo za zgraditev katoliške cerkve v Belgradu je dosedaj nabralo 36.662 dinarjev.

d Vodeno mleko. Ljubljansko tržno nadzorstvo je preiskavalo mleko na trgu in prodajalnah ter ugotovilo, da so mnoge prodajalke in mlekarice primešale vodo mleku. Stvar pride pred sodišče.

d Nova naredba za orožnike določa, da se orožnik postavi v pokoj s polno pokojnino, če je spolnil 30 let službe in je vsaj 55 let star.

d Nova lekarna v Ljubljani. Na sv. Petra cesti tik šentpeterske cerkve je otvoril g. Mešter novo lekarno, katero tem potom toplo priporočamo. Več glej v inseratu.

d Bralcem »Domoljuba« pošiljajo pozdrave in žele vesele praznike Orli-vojaki: Fran Sever, Fran Selan, Fran Sitar, Ivan Žagar, Ivan Rožnik, Štefan Lavriša, Anton Kavčič, Ivan Jerina od 3. bataljona. 13. pukovnije. Kaštel Lukšič pri Splitu v Dalmaciji.

d Vesele velikonočne praznike voščijo slovenski vojaki 48. pešpolka I. bat. iz Kolašina v Črni gori.

d Iskrene pozdrave pošiljajo vsi slovenski fantje od 13. pešpuka iz pustege dalmatinskega kraja, kjer stražimo Italijana, da nam ne uide v naše lepe slovenske kraje in da nam ne odvede slovenskih deklet v tujo italijansko deželo. Obenem želimo tudi srečne in vesele velikonočne praznike, da bi se bolj veselo zabavali, kakor mi tukaj.

d Gorenjski fantje, ki se nahajamo pri 44. polku pri 3. četi v barakah na Spilniku pri Otočacu, voščimo vesele velikonočne praznike in mnogo pirhov vsem gorenjskim fantom in dekletom.

d Vojaški pozdravi! Vesele velikonočne praznike vam želimo slovenski fantje iz Črne gore od 24. pešadijskega puka, II. Bat., II. četa, Dirakovac.

d Pozor pred žepnimi tatovi! Dne 7. marca je bil v Litiji izredno dobro obiskan semenj. Častno zastopani so pa bili predvsem žepni tatovi (sodi se, da cela družba). Izmaknili so več osebam denar iz

žepov v skupni vsoti 5 do 6 tisoč kron. Pisec teh vrst je sam prizadet ter temeljito svari vsakogar pred uzmoviči. Ne privoščimo jim, da bi od naših žuljev pili in jedli — pa dobro se imeli! Zato, previdnost!

d Konec pijanstva, zlata doba je tu! Ker se po nekaterih gostilnah preveč popiva, je zapovedalo ljubljansko policijsko ravnanje, da morajo vsi gostilničarji v pivski sobi nabiti na steno protialkoholne odredbe, ki jih je svoj čas izdalo ministristvo, ki jih nihče držal ne bo in jih bo odslej naprej držala tudi samo — gostilniška stena.

d Kmetijsko nabavna in prodajna zadruga v Kamniku želi sprejeti v trajno službo starejšo gospodično, ki je vsestransko izvežbana prodajalka v trgovini mešane stroke. Želi se, da je po možnosti šivilja. Stanovanje ima v hiši. Za hrano preskrbljeno. Plača po dogovoru, skozi 2 meseca na poizkušnjo.

d Kaktor življenje, taka smrt. 3. marca se je zastrupil v Halozah, Sv. Barbara, posestniški sin Martin Rakuš. Izpil je nesrečnež eno čašo lizola in po grozних bolečinah umrl. Zivel je brez vere proti božjim zapovedim, prišel v obup in tako nečastno končal.

d Nesreča s puško. 18 let stari hlapec Anton Boštjančič je 6. t. m. doma v Raplovcem, obč. Struge, ogledoval puško, pri tem pa se je sprožila in cel naboj ga je zadel v trebuh. Pripeljali so ga v deželno bolnico, kjer je pa takoj umrl.

d Kdo izmed vračajočih se iz ruskega ujetništva v kaj povedati o Jakobu Žerjav, doma iz Plavškega rovia pri Jesenicah na Gorenjskem. Služil je pri 4. dom. (celovškem) pešpolku in bil v decembru 1914 ujet. Zadnjikrat je pisal leta 1918. iz mesta Tiumen v Sibiriji. Obvestila prosim poslati na naslov njegove sestre: Minka Žerjav, učiteljica, Jesenice 89, Gorenjsko, proti povračilu vseh stroškov.

d Pogreša se Franc Bergant, roj. 12. okt. 1896 v Spitaliču. K vojakom je šel 15. aprila 1915. Zadnje pismo je pisal dne 24. jul. 1915. Nahajal se je zadnje dni pri Doberdolu. Njegov naslov je bil: Fr. B., k. k. Landeschütz. R. Nr. 1, 10. komp., 2. Zug. Ako bi kateri njegovih tovarišev kaj vedel o zgoraj omenjenem, se prosi, da takoj sporoči proti vrnitvi vseh stroškov, njegovi materi na naslov: Helena Tider, posestnica, Jastrobje št. 6, Spitalič, p. Motnik.

Iz naših društev.

n Občni zbor Bralnega društva v Naklem se je vršil v nedeljo 27. februarja. Najbolj zanimiva točka sporeda je bil prepričevalni govor govornika iz Ljubljane o nalogah izobraževalnih društev. Navzoči fantje in dekleta so odšli z novim navdušenjem in s trdnim sklepom, da bodo po svojih močeh vse storili, da se bo društvo živahno razvijalo.

n Olševke. Dne 19. in 20. marca priredi Kat. slov. prosvetno društvo Krek v Olševku ob pol štirih znano žaloigro »Mlinar in njegovo hči«. K obilni udeležbi vabi odbor.

BRDO PRI LUKOVICI.

Tukajšnje kat. slov. izobraž. društvo je imelo 27. februarja občni zbor. Predaval nam je č. g. p. Bernard iz Kamnika. Razložil nam je, kako potrebno je v sedanjem času, da zopet poživimo naše društvo. Pristopilo je že lepo število članov, večina fantov in deklet. Tudi drugi se še oglasite, možje in žene; nobeden ne sme zaostati v naši fari, da bi ne bil član Kat. slov. izobraž. društva na Brdu. Knjižnica je urejena in se bo takoj pričelo z

razposojevanjem knjig. Veliko knjig tukajšnjega društva nam manjka, zato prosimo vse one, ki imajo katero knjigo že izposojeno od začeta vojne ali še prej od Kat. slov. izobraž. društva na Brdu, najsi bo v domači fari ali okolici, da jih prinese nazaj.

KRESNICE.

Tukajšnje Katol. slov. izobraževalno društvo še sedaj spi zimsko spanje v pomladnem času. Že je prišel nekdo in jim klical: »Vzdramite se!«, in res, nekaj članov se je prebudilo. Izvolili so nov odbor. Zdaj so pa zopet vsi zaspali. — Zato Vam zopet kličem: »Vzdramite se, posnemajte sosednja Katol. slov. izobraževalna društva!«

ST. RUPERT NA DOLENJSKEM.

Občni zbor kat. izobraževalnega društva se je vršil 12. pr. m. G. predsednik je razložil pomen naslova katoliško slovensko izobraževalno društvo. Vsak član mora vselej in povsod nastopiti kot odločen katoličan in neustrašen zagovornik katoliške misli. Biti mora zaveden Slovenec in stremiti mora za vedno večjo izobrazbo ter biti vsem dober zgled. Ker je društvo katoliško, se protestira proti napadu na kat. Cerkev v naši državi. Blagajničar je poročal, da je nekaj dolga še od lani, ko so se omissile nove knulise (6 sprememb). Za prihodnje leto pa je naročena društvena zastava in krogi za orlovski naraščaj, skupaj okrog 10.000 K. Člani in prijatelji se prosijo, naj v ta namen kaj gmotno žrtvujejo, oziroma prosijo in zbirajo. — Društveno življenje v preteklem letu ni spalo. Prirejale so se igre. Telovadni odsek Orel je povabil Orle telovadce iz celega okrožja v društveno dvorano. V teh dneh jih je brat J. Barle dobro izuril v novih članskih, vaditeljskih in simboličnih vajah. Da bo Orel živel in napredoval, nam priča mnogoštevilen naraščaj, ki se pridno udeležuje društvenih ur. Dne 20. febr. je naraščaj priredil igro »Pti prijatelj« in telovadno akademijo. Mlajši in starejši, vsi v boj za »krst častni in svobodo zlatol!« — Dekliška zveza je imela poleg petja, deklamacij in govorov redno tudi eno ali več predavanj. — Pričakuje se pa, da bo prihodnje leto še boljše. Kar je v fari pošteno mislečega, sedajje bolj uvideva, kje se dela za blagor mladine in kje je prava, poštena zabava. Zato naj bo mladini tudi v bodoče poleg domače hiše Društveni dom najljubši prostor in pogumno, neustrašeno naprej po smernicah, ki se tu dajejo, potem smemo upati kljub današnjim zmedam, da bo bodočnost v naših rokah!

ROB.

V nedeljo 27. februarja se je vršil občni zbor Katol. slov. izobraževalnega društva. Tajnik nam je na kratko obrazložil in pojasnil, kako je društvo preteklo leto delovalo. Predvsem je poudarjal, da je društva manjkalo predavanj, in je g. župnik obljubil, da se to zgodi v sedanjem letu. Igralo se je pod vodstvom g. nadučitelja Intiharja več lepih iger. Pri vsaki prireditvi se je tudi po par pesmi zapelo. Knjiške so se prebirale tudi povoljno. Okrog 300 se jih je izdalo in so res z zanimanjem ljudje brali. V odbor so bili izvoljeni: predsednik g. nadučitelj Intihar Alojzij, podpredsednik Peterlin Feliks, tajnik Tekavec Alojzij, blagajnik Peterlin Ludvik, g. župnik pa kot nadzornik društva. Ženski odsek zastavilo novek lopi in več podrobnosti. Predpust Peterlin in Marija Centa. Društvo si je nabavilo nove klopi in več podrobnosti. Predpust se je končal brez vsakega plesa in nerodnosti. Veliko je pripomogla k temu občina, ko je stavila visoki licenc 300 kron za en dan. — Samostojni so tudi začeli izpregledavati, kam so jih zapeljali njihovi voditelji.

ST. JERNEJ.

Odkar je minil volilni boj, se menda ni nič slišalo več iz našega kraja. Po končani volilni borbi smo tudi pri nas začeli delati. Obnovili smo izobraževalno društvo, obovili telovadni odsek Orel, ki ima svojo lastno godbo na pihala, ki je pod vodstvom nad vse marljivega g. organista Vajnerla že parkrat nastopila v splošno zadovoljnost občinstva, tudi Orliški krožek se je že enkrat pokazal, kaj da zna. Zadnji čas pa zadeva naše društvo udarec

za udarcem; ni še zaceljena rana, ko smo izgubili delavnega člana J. Reclja, že rije zopet druga, še hušša od prve. Zapustil nas je duša društva g. kaplan Jos. Pelc in odšel na novo službo v Smartno pri Kranju. Ni še dolgo deloval v društvu, a kdor ga je videl, s kako energijo se je lotil dela, mora priznati, da ko bi bil še en čas pri nas, bilo bi naše društvo prvo v Sloveniji, posebno ker imamo vse predpogoje za to. Izrekamo mu pristržno zahvalo in ostanemo v duhu z njim ter upamo, da ostane tudi on z nami. Dal Bog mnogo takih delavcev na cerkvenem in društvenem polju. Bog ga živi še mnogo let!

IZ DOBA PRI DOMZALAH.

Tukajšnje katoliško izobraževalno društvo je pod spretnim vodstvom g. kaplana J. Agra razvilo prav živahno delovanje. Obital ter pomnožil se je pevski zbor, oskrbel se je nov pravi praktični oder, pripravila se ustanovitveni orlač, misli se na lasten dom, ki ga bomo — če Bog da — s združenimi moči postavili v doglednem času, skratka, razvilo se je pri nas v zadnjem času zelo živahno društveno življenje. Dne 23. januarja tega leta smo v šoli v priporili Medvedovo »Stari in mladi«, ki je proti vsemu pričakovanju lepo uspela ter se je morala naslednje nedelje, dne 30. januarja ter na svečnico ponoviti. Sodelovali je pevski zbor z obilo pohvalo, igrali se prav vsi vrlo rešili svoje vloge. Poleg g. kaplana ima na lepem uspehu precejšen del zasluge tudi g. učitelj Gorčar, ki je nestrudljivo pomagala pri skuhnjah in se sploh vsestransko živahno tanima za naše gibanje. Da je v naše društvo prišel nov, svet duh in da je v naši tani sploh oživela smisel za društveno življenje, priča izborna obiskana prireditelj ter — rekel bi — postravalno sanimanje za društvo. Dobre tri četrti ure oddaljeni škofjanski fantje redno in s veseljem obiskujejo pevsko in igralsko skušnjo. Stariji pa svoje mladine tudi radi in bres skrbi za nje žasnji in večni blagor žreče društva, ker vedo, da je tako na najboljši način in budo gotovo tudi za društveni dom s veseljem in obilo prispevali s delom, blagom in denarjem. Ko uročitimo tudi še te sadnje naše delje, bo društvo že lažje in boljše vršilo svojo nalogo ter varovalo mladino naše tane pred isprijetostjo sedanjih časov. — Pogumne na delo!

IZ POLJAN NAD SKOFJO LOKO.

Blagevoli dragi bratce, da ti malo popisemo, kake se imamo v Poljanah. Predpusti je hvala Bogu kmalo minil. Pri nas je mladi svet dohro počutil kuronta s plesom in popivanjem. Naši Orli pa se priredili na svečnice in na pustno nedeljo tri kratke zalogre. Orlov je sedaj še bolj malo in velike jih tudi ne bo, dokler ne bomo imeli prepotrebnega društvenega doma. Pa se vsaj ti precej s veseljem udeležujejo fantevskih večerov in teledavbe. Na velikonočni ponedeljek bodo Orli priredili na Malinskem Vrhu veseligrske sbevljare. Zahvaliti se moram posebno malenski g. učitelji, ki se tako trudil za nas Orle in za izobraževalno društvo. Vsa čast takomu učiteljske! Član Orla.

PRECNA.

Slov. kat. izobraževalno društvo je imelo 26. febr. občni zbor ob obili udeležbi. Iz poročil posameznih odboralkov smo spoznali, da je društvo v pretekli letu dobro delovalo. Občnom se imel občni zbor tudi »ženski odsek«. Odbornice so same poročale o njegovem delovanju. Za predsednico »ženskega odseka« je bila izvoljena Ana Kukman iz Cegelnice. Nato je sledilo predavanje. Predavala sta profesorica Kravčič in dr. Gobjanc iz Novoga mesta. Občni zbor se je zaključil v splošno zadovoljnost.

IZ IRANA.

V nedeljo dne 13. febr. je priredil naš naradni Orla s pomočjo mlad. Mar. družbe igro »Dino« in »Teta iz Amerike«. Bilo je zelo veliko udeležbo; zato smo igro ponovili v nedeljo dne 20. febr. Bilo je tudi petje, in sicer je cerkveni zbor zapel dve pesmi. Vselej se mora šoditi, ker so še tako mladi fantki, pa so tako fino igrali, da jih je bilo veneti videti. Čisti dobitok smo obrnili ves za orlovske oblike za doček. Stari, potrudite se in pošlite svoje otroke k dohri krškanski organizaciji Orla. Kdor bo mladina vzgojena, tako bo tudi cela družina urejena. Dosedaj je 28 dočekov pri naradni Orla. V nedeljo 6. marca se bil občni zbor talov. odsaka Orla in kat. izob. društva.

Gospodarski obzornik.

g Ljubljanski trg. Mesa vseh vrst je na trgu dovolj. Kakovost govejega mesa v splošnem ni prvovrstna. Cena zadnji del 30 K, prvi del 28 K. Slanina na trgu zadržala, ker ni kupcev. Plačuje se povprek po 48 K kg. Svinjsko meso se je pričelo močnejše kupovati, cena I. vrste 32 K, II. vrste 30 K. Telečjega mesa je na trgu v izobilju, cena I. vrste 24 K, II. vrste 22 K. Vsled onemogočenega izvoza je pričakovati zopetnega padca cene telečjemu mesu. Z jajci je bil ta teden vsaj delno založen po ceni 2 K za kos, ker se je preprečilo prekupčevanje jajc po kolodvorih s tem, da je tržna straža od vsakega vlaka privedla kmetice na trg. Domači sadni trg pojenjuje in se donajajo le še jabolka, slabe kakovosti po ceni 8 do 10 K kg.

g Cene v Mariboru. Cena krompirju je padla na 1 K 40—1 K 50 v za 1 kg. Špeh 42—48 K, meso 20—32 K za kg Perotnina se je malo podražila. Jajca so v ceni zopet padla in stane komad 1 K 50 v do 3 K. Mleko 4K, bučno olje 48—52 K liter.

g Na sadnjem sejmu goveje živine v Mariboru so bile sledeče cene za 1kg žive teže: Debeli voli 16—17 K, srednji 14—15 K, plemenski 12—14 K, suhi 8—12 K, debele krave 12—14 K 50 v, srednje 10—13 K, za klobasarje 8—10 K, molzne 14—15 K, breje 13—15 K, mlada živina 12—14 K 50 v, teleta 16 K, klavni konji 5 K.

g Na sadnjem mariborskem svinjskem sejmu so se gibale cene za plemenske in polpitane svinje med 24—30 K. Osem do devet tednov stari prasci so se prodajali od 280—350 K za en komad.

g Cene v Celju. Goveje meso 26—28 K, telečje 24—26 K, sveže svinjsko 36—40 K, prekajeno 48—50 K, šunka 50 K, špeh 48 K, mast 56 K, bela moka 0 16 K 70 v, bela moka 2 16 K, koruzna moka 6 K, ajdova moka 14—16 K za 1 kg. Mleko 1 1 5 K, tišol 1 1 5 K. Suhe slive 20 K, suhe hruške 20 K, jabolka 10 K za kg. Liter celih orehov 16 K, stolčnih 26 K.

g Cene v Zagrebu. Bela moka 16—18 K, krušna moka 13—14 K, mast 46 K, slanina 40 K, jabolka 8—12 K, krompir 2 K, grah 8 K, čebula 5—7 K, zelje 4—5 K, sol 8 K, sladkor 50—60 K, riž 20—34 K, voli žive teže 16—23 K, biki 10—19 K, krave 14—16 K, telice 15—18 K, teleta 17—22 K, debele svinje 30—34 K, suhe 28—32 K, za kg. Mleko 6—7 K, novo vino 12—16 K, staro vino 20—26 K za liter, jajca 2—3 K za kos.

g Tržne cene živine na Hrvaškem in Slavoniji za 1 kg žive teže: Voli 14—22 K, biki 9—18 K, krave 9—17 K, telice 11—17 K, teleta 15—24 K, ovce 16—20 K, kove 15—18 K, debele svinje 24—34 K.

g Cene v Kragujevcu. Pšenica 720—800 kron, koruza 340—360 K, ječmen 280—320 kron za 100 kg; mast 48 K, slanina 64 K, svinje 26 K za 1 kg, žganje 80—80 K 1 liter.

g Žitne cene. Samobar. Cene neopremenjene, promet živahen. Največ se kupuje koruza za inozemstva. Cene koruze za vago-

ne je 380—390 K. Ker primanjkuje na trgu pšenice, se je cena zvišala in stane 1000—1010 K. Tudi cena moki se je vsled velikega povpraševanja zvišala. Moka 0 stane 14 K 80 v—15 K 30 v, za kuho 13 K 80 v—14 K 30 v, za kruh 12 K 50—13 K.

g Cene v Zemunu. Pšenica 1000 do 1010 K, koruza 425—430 K, oves 350 do 360 K za 100 kg. Belgrajski trgovci kupujejo mnogo koruze in jo izvažajo v Nemčijo in Čehoslovaško.

g Cene padajo. Železo se je pocenilo v Ameriki, Angliji, Nemčiji in v drugih državah. V Ameriki padajo neprenehoma cene obliki in obutvi kakor tudi drugemu blagu. Zato ni čudno, ko imajo vsega dovolj, izvoz pa je vsled visoke vrednosti dolarja nemogoč, da je nad 3 milijone delavcev brez dela.

g »Ljubljanski veliki semeni« se vrši od 6. do 21. avgusta 1921 v Ljubljani. Doselej se je priglasilo nad 200 tvrdk, ki rabijo za razstavo svojih proizvodov okoli 2200 kvadratnih metrov. Pri tej priliki bi bilo zelo na mestu, da pokaže tudi naše kmetijstvo, kaj zmore. Priredi naj se razstava perutnine, čebelarstva itd. To naj izvrši naša kmetijska družba z znatno državno podporo.

g Cepilni tečaj. V četrtek, dne 31. marca t. l. priredi višji vinarski nadzornik gosp. B. Skalický pri državni trtnici v Bršljinu pri Novem mestu enodnevnji tečaj v cepljenju in stratificiranju ameriških trti. Radi velike važnosti tega dela za vinogradnike in trtničarje se priporoča obilna udeležba.

g Nov kovani drobni je končno vendar že prišel v promet.

g Dinarjev je sedaj v prometu za 3.366 milijonov, 356 tisoč.

g Ponarejene lire. V zasedenem ozemlju je veliko ponarejenega italijanskega denarja in sicer po 5, 10, 100 in 1000 lir.

g Izvoz iz naše države v letu 1920 cenijo na okoli 3 tisoč milijonov dinarjev.

g Naš izvoz pšenice. Do konca decembra 1920 so izvozili iz naše države 5.006 vagonov pšenice od dovoljenih 15 tisoč vagonov, do 15. februarja pa nadaljnjih 1.800 vagonov, vsega skupaj 6.800 vagonov.

g Naše meso na Dunaju. Dunajski listi poročajo, da so prišle cene mesu na dunajskem trgu padati, ker je uvoz iz inozemstva — večinoma iz naše države — nenavadno velik. Dnevno pripeljejo na Dunaj 70.000 kg govejega in 34.000 kg svinjskega mesa.

g Proti izvozu živine. Zagrebški mestni aprovizacijski odbor je v svoji zadnji seji sklenil, da pošlje vladi spomenico s prošnjo, naj se izvoz živine popolnoma prepove, da ne bo trpelo domače prebivalstvo nove druginje in novega pomanjkanja mesa.

g Znižanje cen sladkorja. Tovarne v naši državi so znižale cene sladkorju na 11 dinarjev 50 par za kg.

g Koliko je vredno donat drugih držav? Ameriški dolar 144 K, avstrijska krona 21 v, ruski rubelj 80—72 v, francoski frank

10 K 40 v, nemška marka 2 K 25 v, rumunski lej 1 K 95 v, italijanska lira 5 K 55 v, češko-slovaška krona 1 K 76 v.

g 100 avstrijskih kron je vrednih v Švici le še 85 santimov (vinarjev).

g Dinar je vreden v Avstriji 10 avstrij. kron 33 v, na Češkem pa 2 Čehoslovaški kroni 2 vinarja.

g Tovarna za stole na Teharjih pri Celju so preuredili in povečali ter minule dni zopet pričeli obratovati v večjem obsegu. Lastnik tovarne je g. prof. Jare.

g Znižanje cen kožam v Nemčiji. Kože v kož v Nemčiji vedno bolj padajo. V Hamburgu so kravje in volvske kože padle za 20—25 odstotkov.

g Cene padajo na Angleškem in sicer hrani in blagu, vsled česar so znižali plačo delavcev.

g Kmetiskim posestnikom. Kakor lani, tako razpolaga tudi letos »Državna posredovalnica za delo« z večjim številom kmetiskih delavcev in poslov. Letos je tudi preskrbljeno vse potrebno, da pridejo isti k nam v največjem številu. Vsi, ki oi potrebovali takih poljskih delavnih moči, naj se obrnejo ustno ali pismeno na eno izmed podružnic »Državne posredovalnice za delo, ki se nahajajo v Ljubljani, Mariboru in Ptuj.

g »Okrožni agrarni urad v Ljubljani nanažnja, da sprejema stranke v uradnih poslih izključno samo v torek, četrtek in soboto od 11—13 ure. Vsled preobilice dela v pisarni in zunaj na veleposestvih se ob drugem času stranke brez izjeme in brezpo- gojno odklanjajo.

g Zadruga krojačev, krojačic in modistij za sodni okraj Ljubljana, naznanja, da se vrši meseca avgusta velesciem. Interesenti, kateri se mislijo udeležiti v svoji stroki le razstave, naj sporoče ustmeno ali pismeno Zadrugi pisarni, Gosposka ulica 5 v Ljubljani najkas- nejše do 20. marca t. l. — Načelstvo.

g Zadruga »Združene gorenjske ža- gock« se je ustanovilo v Radovljici. Nakupuje in prodaja les ter lesne izdelke. Člani prvega načelstva so Ivan Čop, Moste; Al. Stroj, Zapuže; Al. Langus, Radovljica; Iv. Felmelj, Bled; Mat. Gogola, Bled.

Dobre knjige.

»Na poti v večnost.« Spisal L. Poulin. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 26 K. — Danes, ko je med nami toliko razdvojenih nemirnih in obupanih rsc, toliko dvomov in negotovosti, zlasti v ver- skem oziru, naj bi ne bilo slovenske hiše, ki bi ne imela te knjige.

R. Legvart, Govodereja. Naša slovenska domovina je za živinorejo posebno prikladna. Nasilje avstrijske vojaške oblasti pa je vsekalo tej panogi narodnega gospodarstva globoke rane, ki se jih da zaceliti z izbornimi navodili Legvartove knjige. V njej se nahaja namreč vse, kar treba vedeti dobremu živinorejcu, da bolje izrablji zaklade svoje zemlje. Naši polje- delci in živinorejci, sezite po tej praktični knji- gi, ki vam bo pokazala nova pota do sreče in blagostanja. Broširana knjiga stane 20 K, ve- zana 30 K. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni.

Jakob Alešovec, Petelinov Janez. Broš. 16 K, vezana 24 K. Drugi tatis. Založila Jugo- slovanska knjigarna v Ljubljani. — Alešovec je naš stari znanec, ki ume lepo opisati živ- ljenje na kmetih. Petelinov Janez je spriden študent, ki se je v mestu v slabši družbi navzel prevratnih nazorov in misli, da bo z njimi pre-

obrnili domačo vas, češ, na ta način se širi kultura med kmetiskim prebivalstvom. Slabo življenje mu pripravi tudi nesrečno smrt. To knjigo pripravljamo slehernemu, da jo čita in si vzame v zgled, kam vodi slaba družba, popi- vanje in kvartanje.

Listek.

Ponočnjaki.

Povest. Po resničnih virih spisal ***

(Konec.)

Z Jernejem je izgubil Hribarjev Peter zad- njega tovariša, ki se mu je pa pred smrtjo iz- neveril s tem, da se je oklenil Naceta. V njem bi bil našel tudi Peter vzornega prijatelja, toda njegove trme ni mogla cmajati prijazna beseda. Rajši se je dolgočasil v zakajeni Mihčevi piv- nici pri čaši »skolenovca«, kar ga je odtujevalo pošteni družbi in resnemu mišljenju. Z mržnjo in nevoljo je opazal, da veje na Hribcih dru- gačen duh in vladajo drugi nazori; teh pa se ni maral oprijeti, ker sta mu ponočevanje in razuzdanost zamorila čut do vsega, kar je dobro in pošteno. Videl je, da se ga mlajši fantje ogibajo in to je žalilo njegov ponos. Ze- lja po tujini se je oglasila raditega v njegovem srcu. Z zanimanjem je poslušal govorice, ki so proslavljale tuje kraje, ožariene od sreče. Sa- njal je o brezdelnem življenju, o visokih pla- čah, o krčmah in veselicih, kar ga je napolnilo, da je ostavil svoj rodni dom. Gričarjev hla- pec je videl nekega ranega jutra hitečega s kovčkom na bližnjo železniško postajo. Od- šel je brez slovesa od svojih staršev in nikomur ni povedal, kam se je namenil.

Bridko je zadela Hribarico sinova ločitev. Cele noči je prečela v solzah in po dnevu je marsikako uro prejkajala ob kapeli sv. Antona, odkoder so se videli sivi vrhovi daljnih gora, za katerimi si je predstavljala tujino. Zalova- nje in visoka starost sta jo slednjič vrгла na bulniško posteljo, iz katere ni vstala več. Nje- na zadnja beseda je bila klic za zgubljenim sinom in prošnja, da naj se povrne k očetu v domačo hišo.

Zeha umirajoče matere je ostala neizpol- njena. Hribar je izgubil na zemlji vso oporo, zakaj, sin se mu je izneveril in ničesar ni ve- del o njem. Silno ga je bolela njegova nehva- ležnost. »Nimam sina,« je tuhtal v svoji za- puščenosti, »nikogar nimam, ki bi užival sad mojih žuljev.« Njegovo žalost je povečalo pi- smo nekega rojaka, po katerem je izvedel, da delata v rudniku nekje na Nemškem s Pe- trom, ki zapije ves zaslužek ter da se ne misli več vrniti v domovino. To ga je navdalo z brezupom, postal je povrčen in brezbržen; lotila se ga je lahkomišelnost iz mladostnih dni. Vdal se je popivanju; na njegov račun je bila cela vas in vsak, kdor se mu je znal prikupiti. Vidno je lezel v dolgove in pre- meteni Mihec mu je pojal iz hleva zadnji rep, prodal pa mu je tudi žito na polju in krmo na travnikih, tudi v gozdu je zapela njegova sekira.

Hribarjevo imetje se je manjšalo od dne do dne. Hlev je bil prazen, vrtovi zanemar- jeni, njive neobdelane in še to, kar je zrastle po sili, so spravili drugi. Hlapec in dekla sta gosnodarila v svojo lastno korist; nihče ju ni nadziral ter jima gledal na prste. Pa tudi so- lufati se je dal mož, oslabil vsled preobilne pijače, ki mu je povzročila pozabljivost in omračila razum. To njegovo slabost so izrab- ljali pivci v Mihčevi gostini, Mihec sam pa mu je strežil z najmočnejšo pijačo z namenom, da mu okrajša življenje ter si prejkoprej pri- lasti njegovo posestvo.

Postrežljivost lakomnega krčmarja je kmalu dosegla svoj zlobni namen. Hribar je nekega večera, ko se je vlačil pijan iz go- stilne, padel v jarek za gnojnico, kjer je uton- il. Hlapec ga je drugo jutro našel mrtvega. Še tisti mesec se je na javni dražbi prodalo Hribarjevo posestvo, ki ga je Mihec smatral

že davno za svojo last. A zmotil se je. Prezrl je Pelina, razpolagajočega z obilnimi denar- nimi sredstvi; ta edini se ni ustrašil bogatega krčmarja ter se mu je postavil nasproti. Kupci, ki so prišli na dražbo ob blizu in daleč, so videč Pelinovo razpoloženoost, odhajali drug za drugim; ko je cena narasla do nenavadne višine, tedaj se je umaknil tudi Mihec. Upanje, da postane v vasi najimovitejši posestnik, se mu je izjalovilo.

Kupčija je bila po določenem času uradno potrjena in Hribarjevo posestvo je prišlo v Pelinovo oblast. Novi dom je dobila za doto Nežka, ki se je kmalu nato poročila s Plan- tarjevimi Jankom iz Zapotja. Nace je namreč razširil svoje nazore tudi po Zabribju, kjer je pridobil zase najbolj ugledne mladeniče, med drugimi tudi Janka, ki ga je cenila vsa okolica. Vsak, kdor ga je poznal, je hvalil nje- govo vrlino in razumni brat ni preje miroval, dokler ni nagovoril sestre, da je storila odlo- čilni korak. Nacetu se je izpolnila najskre- nejša želja; Janko je zagospodaril na Hribar- jevi kmetiji in s tem se je poravnal dolgotrajni epor, ki je razdvajal Hribško in Zapetsko vas.

Dvajset let je minulo po teh dogodkih. Marsikaj se je in Hribcih izpremenilo in pre- drugičilo. Kapelica sv. Antona se je prelevila v lično cerkvico in zidane hiše so nadomesto- vale prejšnje lesene koče. Največ izpreembe se je opazilo na prebivalcih samih. Sivolasi starčki so odromali v deželo večne mladosti; »leseni« Jaka je že zdavnaj povezal zadnjo metlo in stara Meta je odmolila svoj poslednji rožni venec; tudi Srakarica je ostavila svojo Tončko in skrbni Pelin je dogospodaril na svoji lepo urejeni kmetiji. Nadomestoval ga je Nace s svojo pridno in vzorno zakonsko dru- žico; že sta ji pomagali pri gospodinjstvu pe- najstletna Francka in štirinajstletna Milica, Rezika pa je še obiskovala vsakdanjo šolo. Sinova Nacek in J-kec, starejša od sestic, pa sta bila očetu v veliko oporo in pomoč. V hiši je prebivala lubezen in božji blagoslov se je zival na družino.

Z odhodom Hribarjevega Petra je na Hrib- cih pojenjalo ponočevanje, prvi in glavni vzrok nekdanjih preprirov in nevolje. Novi, sveži duh je prešinjal sedanjo mladino, ki je vzljubila pošteno zabavo, stremila za vzori ter se zani- mala za izobrazbo. Utihihi so nesramni po- govori in umazane pesmi so se umaknile ubra- nemu petju. Vsa vas je čutila z mladeniči, združenimi v pevskem zboru, izobraževalnem društvu in telovadnem odseku, kjer se jim je bistril um in razvijale telesne moči.

Neznaneč, ki se je nekega jesenskega po- pol dne ob palici pomikal prot Hribcem, je ob- stal ob kapelici sv. Antona, mimo katere je vodila z drobnim peskom posuta cesta, nekdanj zanemarjena vozna pot. Začudil se je ob po- gledu na prenovljeno vas in njegovo oko je venomer iskalo lesene koče med drevjem na Hribarjevem vrtu, kjer se je dvigalo prostorno zidano poslopje, krito z opako Presenečen je prestopil palico ter je lezel proti vasi.

Pridrsl je do gostilne. Mihec ga je opazil skozi okno, a se je brž odmaknil, ker je nerad imel opravka z ljudmi, od katerih ni pričá- koval koristi. Skrivaj se je oziral za potnikom; tako znan se mu je zdel njegov obraz, pa se ni mogel spomniti, kdaj in kje ga je videl v življenju.

Tujec se je ustavil na Hribarjevem dvo- rišču. Z vsem zgornjim telesom se je naslonil na palico, z roko si je zasenčil slabotne oči. Vse, kar je videl, se mu je zdelo tuje in sam se je čutil tujega na domači zemlji.

Na pragu v veži se je prikazala gospo- dinja; nežno štiriletno dekletce se je skrivalo v njena krila.

»Dorica,« jo je osrečevala mati pred ne- znanim možem ter ji je gladila kodraste lase.

»Dorica,« je pohajkal zase polslušno tujec, še bolj se je čutil tujega od tem gosposko zve- nečem imenu, ki ga ni bil vajen slišati v svo- jem rodnem kraju, kjer je v svoje mladost po- znal le Ančke, Nežke, Tončke in druga taka navadna imena. Vzravnal se je nekoliko ter se je pomaknil za korak proti hiši. Tam se je oprl ob palico, pozdravil gospodinjo ter ji po- dal svojo velo desnico.

»Peter!« je osupnila Hribarica in beseda ji je zastala na jeziku.

»Nežika!« se je začudil neznanec Hribarjev Peter s slabotnim, utrujenim glasom. Oba sta bila presenečena ob tem nenavadnem svidenju ter sta se čudila eden drugemu.

Petra pa je čakalo še drugo, večje presenečenje. Iz sobe je prišel Janko, radoveden, s kom da se pogovarja njegova žena.

»Janko!« ga je prehitela, še preden je mogel izpregovoriti kako besedico. »Pridi, načudi se!«

»Plantarjev iz Zapotjad?«... je ostrmel Peter. Skoraj mu je izpodrnila palica, na kateri je slonelo njegovo slabotno telo.

»Peter!« se mu je bližal Janko iznenaden. Prijel je siromaka za roko ter mu je pomagal po stopnicah čez vežni prag. Nežka pa je smuknila v kuhinjo in kmalu je prinesla jedil, ki jih je postavila na mizo, za katero je bil Janko posadil utrujenega popotnika.

Tolike gostoljubnosti se Peter od Janka in Nežke ni bil nadejal. Jed ga je okrepcala ter mu razvezala jezik. Pričeli so se razgovarjati. Nežka mu je pripovedovala o smrti njegovega očeta, čigar posestvo je kupil na dražbi oče Pelin, ki ji ga je dal za doto. Peter pa je opisoval svoje življenje v tujini, kjer se mu je sprva dobro godilo. Delal je v rudniku in tam ga je zalotila nesreča. Utrgala se je debela plast prsti in kamenja ter ga je zasužila. Rešilec se je posrečilo, da so mu oteli življenje. Spravili so ga v bolnišnico, kjer so ga odslovili že po enem mesecu, za spomin pa so mu dali beraško palico. Poslali so ga v domovino v svarilni zgrad mladini in v nadlego pristojni občini. Svoje pripovedovanje je končal z besedami:

»Kar mi je ostalo od življenja, je uboštvo in mučna starost. Vlačil se bom od hiše do hiše, dokler ne pritisnem na zadnjo kljuko ter me polože v preprosto krsto in pokopljejo na občinske stroške...«

»To se ne bo zgodilo,« mu je zatrdil Janko. »Moja hiša je tvoj rojstni dom; tu si se rodil, tu boš umrl. Od danes naprej si član moje družine z istimi pravicami, ki jih uživajo moja žena in otroci.« Namignil mu je, naj sleče svojo zakrpano suknjo, ker mu jo hoče zamenjati z boljšo obleko.

Solza hvaležnosti je spolzela Petru po velem licu. Spomnil se je svoje mladosti in vest mu je očitala, da ni vreden tolike dobrote, ki mu jo skazuje Janko in Nežka, ki ju je sovražila po krivici.

Vest o povratku Hribarjevega Petra je povzročila na Hribcih različne govorice. Polpozabljeni spomini so se jeli oživljati in marsikaka ostra beseda je padla na njegov račun. Zagovarjal ga je Pelin, poln usmiljenja in sočutja ter ga je postavil mladini v svarilni zgrad. Kadar ji je hotel podati sliko pogubnega ponočevanja, tedaj ji je povedal dolgo, resnično in zanimivo povest o ponočnjakih.

Mučil Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udih? Malo Fellerjevega pravega Elza-Fluida in odpravljene so bolečine! 6 dvojnatih ali dve veliki specialni steklenici 42 kron. Državna trošarina posebej. Fellerjev Elza mentolni črtnik en komad 12 kron.

Zelodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 18 kron. Pravi balzam 12 steklenic 72 kron. Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 20 kron. — Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feiler. Stubica donja Elsatrg št. 16, Hrvatska. C.

Schicht

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljša in najcenejša.

Izjava.

Podpisana **Kati Vinšek** in **Marijana Nogrešek** preključeva besede govorne o gospe **Mici Malež**.

Tunjice, 14./3. 1921.

Pristno laško brinje

ima v zalogi tvrdka

KMET & CO., Ljubljana, Gosposvetska cesta 8.

Vinko Mohorič
posestnika sin

v 28. letu starosti.

Pogreb prebiselega pokojnika bo v četrtek, dne 8. t. m., po daljši bolezni, ki si jo je nakopal v vojni, umri naš iskrenoljubljeni sin, ozir. brat

Matija in Marija, starši. **Micika**, sestra; **Franc**, v ujetn. v Sibiriji in **dr. Jakob**, konc. v Ljubljani, brata.

Kuverte s firmo, pisma, račune itd.
izvršuje natančno po naročilu
Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.

Edina najkrajša črta preko Havre, Cherbourg in Antwerpen v Newyork. — Vozne listke in zadevna pojasnila izdaja edino

koncesionirana potovalna pisarna

Ivan Kraker v Ljubljani,

Gosposvetska (Marije Terezije) cesta št. 13 (Kolizej).

Tovarna JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Selenburgova ul. 4.

PODRUŽNICE:

MARIBOR
Gospodsk. ul. 38.

NOVO MESTO
Glavni trg.

KOČEVJE
št. 39.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, za-
pestnice in srajce.

Sila nas uči štediti!

Zelo uporabljajo tekušene gospodinjice samo kot najboljša preizkušena, pravo

„Schichtovo milo“ z znamko „Jelen“,

za pranje perila, kakor tudi za vsako drugo anaženje v kuhinji in hiši. Milo z „JELENOM“ dobiva se sedaj povsod v naslednjih velikostih:

1/4 kg komadi, 2-delni.

1/2 kg komadi, 4-delni.

Zastopstvo za Slovenijo ima tvrdka J. Globočnik in drug v Ljubljani.

Prostovoljna dražba nepremičnin.

Na predlog lastnika Franceta Bizovičarja, se prodajo na javni dražbi spodaj zapisane nepremičnine za pristavljeno izključno ceno in sicer od 1. dne 19. marca 1921, od 11. 20. marca 1921 vsakokrat ob 15. (ob 3. uri popoldne) kot celoti

Dražbe se vrše od 1. na Brdu med Rožno dolino poleg Knezove opekarne zraven „Fuca“, od 11. v Spodnji Šiški ob zvezni železnici Dravice - Dolenjska železnica, koncem vojaškega letališča.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmejo. Zastavne pravice na zemljiščih zavarovanih upnikov ostanejo nedotaknjene.

Za potrditev prodaje ima prodajalec tri dni premisleka.

Izkupilo prodaje je plačati pri sodišču. Ostali pogoji prodaje in plačevanja se smejo vpogledati pri sodišču, soba številka 33.

I. Nepremičnina.

Gozdne parcele št. 1264, 1265, 1266 in 1268 ter travniška parcela št. 1267 d. o. Zgornja Šiška, v skupni meri 1 ha 38 a 54 m², izključna cena 60.000 K.

II. Nepremičnina.

Njivi št. 359 in 360 d. o. Spodnja Šiška v skupni meri 70 a 64 m², izključna cena 50.000 K.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VIII, dne 6. marca 1921.

Vrtnarski učenec

poštenih staršev se sprejme z vso oskrbo pri Pavlu Šimenc, pokopal. vrtnar, Sv. Križ, Ljubljana.

Išče se boljše dekle

ki zna šivati in je vajena v posravljanju. Vpraša se: Josipina Kunc, Ljubljana, Knaflova ulica 4.

Iščemo oskrbnika

za več let za **planinski pašnik**, ki obsega 64 hektarov zemlje. — Oddeljen eno uro hoda od trga Sodražice. Oskrbnik mora biti delavna moč z družino, da oskrbuje pri paši živine in popravlja žično ograjo. Plače ima skozi 8 mesecev po 500 K in skozi 4 mesece po 200 K. Poleg tega prosto stanovanje in drva ter užitek mleka in v poljubni množini zemlje za pridelek kolkor jo rabi. Ponudbe naj se pošljejo do 20. marca na „Živino-rejsko zadrugo“ v Sodražici.

BRINJE

rdeče prvovrstno blago se dobi dokler zaloga po K 650 za 100 kg pri Franc Pogačnik-u, Ljubljana, Dunajska cesta št. 36.

Glinaste peči in štedilnike

raznih vrst ter veliko izbiri glinaste

kuhinjske posode

ima v zalogi pečarja Franc Jerko in drug Podboršt pri Črnučah pošta Jezica pri Ljubljani.

Prvovrstne PFAFF šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno garancijo ter posamezne dele, igle, olje itd. za vsakovrstne šivalne stroje priporoča Ign. Vok, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Novovpeljana K. Pečenko

— trgovina — Ljubljana, Sv. Petra c. 13 (vogaj Kolodvor. ul.)

Usnje ter potrebščine.

Cene konkurenčne, postrežba solidna.

Med (tršan) garantirani čebelni pitanec, med za pecivo, namizni med, 4 kg 50. K pošilja se po pošti in železnici. Poštni zavoj 4 kg K 240 — franko tam. A. Maček, čebelar. Vrhnika 245

Pohišstvo

domaćena izdelava v vseh moderatih slogih, nastaj iz trdega in tudi iz mehkega lesa, vedno v zalogi. Izvrjujejo se tudi vsa stavbna mizarstva a. Tvorilca lesenih podplatov itd. Solidno delo! Cene zmerni! **FRAN ŠKAFAR**, strojno mizarstvo s parno silo v Ljubljani, Rimska cesta št. 16.

Manufakturno blago

se kupi najceneje pri Angeloslav Hrastnik, Karlovska cesta 8. Jerancič.

Cenovnik je izdel, ter ga pošljamo zastoj. Pišite ponj. Trgovina s smeni **SEVER & Komp.** v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12.

A VIII 406/19-20.

Prostovoljna dražba nepremičnin.

Na predlog lastnikov nekdanj Ivani Habič iz St. Vida št. 42 lastnega posestva v Studencih št. 15 in 10 se prodaja takoj ležeče in skupno na 26 360 K 90 v cenjeno posestvo pod vl. št. 14 d. o. Studence po posameznih parcelah oziroma v celoti za vsilicne cene, ki so razv dne iz tuz. zapisnika z dne 4. avgusta 1919, A VIII 406 19-3 in iz dražbenih pogojev. Dražba se vrši dne

22. marca 1921 ob 9. uri popoldne v Studencih

in če potreba naslednjega dne ravnotam. Ponudbe pod vsilicno ceno se ne sprejmejo.

Zastavne pravice na zemljišče zavarovanih upnikov ostanejo nedotaknjene.

Za potrditev prodaje imajo prodajalci 14 dni premisleka.

Izkupilo prodaje se plača v 8 dneh po sprejetju ponudbe pri sodišču.

Ostali pogoji prodaje se smejo vpogledati pri podpisnem sodišču soba št. 33.

Okrajno sodišče v Ljubljani, oddelk VIII dne 2. marca 1921.

Vajenca

za sodarsko obrt s presl. bo hrane, stanovanja in perila sprejme **Franjo Renič**, sodarski mojster, Ljubljana, Kolezijska ulica 18. — Istotam se sprejme tudi dobro izvežbani sodarski pomočnik.

Kdor si hoče

za Veliko noč

kupiti fino in trpežno obleko in prav krasno svileni ruto, naj si ogleda največjo izbiro svilenih rut ter ravnega sukna za moške in volnena blaga za ženske obleke v najmodernejših barvah in po jako znižanih cenah

„Pri Ivanki“

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 20.

PRAGE (čevljarje)

borove, bukovne in hrastove drva in oglje, kupi po najvišji ceni **Fr. Šarbec, Miklošičeva cesta 81** (nasproti hotela Union.)

Večji sa gostan na Dolenjskem sprejme v službo več pridnih

HLAPCEV.

Plača po dogovoru — Zahteva se priporočilo župnika. Naslov pove upravništvo Domoljuba pod št. 6-2

Prodaja hiše z vrhom (za Amerikance)

Proda se hiša v Dobu št. 43 s tremi sobami, kletjo in jedilno shrambo, koncem hiše pod isto streho živinski hlev za 8 goved. Zraven hiše en loh vrta. — Ponudbe je staviti na župni urad v Dobu pri Domžalah.

SUKNO

volno, cefir, tiskovino, platno, čevlje, klobuke, modno in galanterijsko blago

di ektno iz najboljših inozemskih tovarn v velikanski izbiri in po čudovito nizkih cenah kupite samo v veletrgovini

R. STERMECKI Celje št. 305.

Ilustrovani cenik s 1000 slikami se pošlje zastoj.

Družba „IMPEX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupuje vse vrste

klavno živino

in prašiče

po najvišji ceni.

Trst—Amerika

Angleška parobrodna družba

CUNARD LINE.

Zastopstvo za Jugoslavijo: Jugoslavenska banka, d. d., Zagreb.

Odprava potnikov I, II. in III. razreda preko TRSTA in CHERBOURGA v NEW YORK.

Sprejema naročila za prostore na parnikih za Grčijo, Anglijo in Ameriko ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

CUNARD LINE, ZAGREB, VRHOVČEVA ULICA 15.

Poroč. prstani
Double verižice
Svenske ure
Bujlike
Zemne ure
Uhani

Najetnejša trgovina ur, zlatnice in
srebrnice **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1.
Zahtevajte ponudbe!

Nekaj za Vas!

Racionalno nego- vanje lepote.

Hočete li obrabiti in roke
racionalno nagovati, pe-
ge, mozolce opraviiti,
brapavo kožo mladostno
in prožno napraviti, upo-
rabite Fellerjevo pravo
Elza-obrazno in kožo-ob-
varujočo pomado i veliki
porcelanski lonček 15- K.
Elsa toaletne umivalne
pastile i škatljica 10-50 K.
Pomada za ustnice 2- in
4- K.

Ideal vseh mil

je Fellerjevo Elsa iliino
mlečno milo 19- K. To-
koče lili no mleko 12- in
15- K. Najetnejši Glycerin
6- in 20- h. Vazelina po
3-, 7- in 12- K. Neškod-
ljiva puder za obraz v
vrčičah po 5- K. Barvilo
rdeče za obraz 10 pisem
20- K.

Puder gospe, katere se v to razume

je pravi dr. Klugerjev
Hega-puder, bel, rosa,
velike elegantne škatlice
24- K.

Kurja očesa

bradavice, trde kožo, od-
pravljata brzo in teme-
lito Fellerjev turistovski
obliž „Elsa“ v škatljah po
8- K in 7-50 K in Feller-
jeva turistovska tinktura
steklenica 10- K.

Finii parfemi

francoski, originalne
steklenice 40- K; nateh-
nico od 20- K naprej.
Sachet (ovitek dišebega
praška za perilo) 8- K.

Kaj se vsak dan potrebuje?

Angleški obliž 7- K. Ly-
sotorm 20- K. Popolni
Irrigator najboljši 150- K.
Pravi Lysoi 30- K. Katra
5- K. Kairne kroglice
5- K. Arnika 8- K in
20- K. Po smrkovem
godu dišiči parjem za
sobe 35- K. Konjak 20- K.
Malinov sok 20- K. Kina
šešesno vino 20- K. Ksno
za rum 7- in 20- K. Ki-
neki čaj na teltnico od
3- K naprej.

Pri vprašanjih

naj se prilože poštno
znamke za odgovor.

Prvovrstno naravno negovanje las.

Rast las napreduje, kozo
na glavi krepča, plešo in
prerano osivelost prepre-
čuje ellerjeva prava
Tannokina pomada za
rast las, i veliki porce-
lanski lonček 15- K. Mo-
no katanovo milo za
glavo 14- K. Ogrska po-
mada za brko po 6- in
8- K. Neškodljiva olja za
lase, orehovo olje mala
steklenica 6- K, velika
20- K. Schampon za umi-
vanje las 4- K.

Najmočnejše fran- cosko žganje

najdišča predvojna roba,
manjša steklenica 15- K,
velika 15- K. Elsa Ko-
lonska voda stekleničb
7- in 25- K.

Proti potanju telesa

deluje zanesljivo Feller-
jev Elsa sipalni prašek
i škatljica 10-50 K.

Kaj je „Elsa Fluid“ to zna vsaki!

6 dvojnatih ali 3 speci-
jalna steklenici 42- K.

Za usta in zobel

Hega zobni prašek s ki-
sikom, i škatljica 20- K.
Dr. Heiderjev zobni pra-
šek i škatlja 6- K. Elsa
voda za usta 20- K, zobne
krtalice od 10- K naprej.

Proti mrčesom

kakor mah, bolhe, ste-
nice, rusi, zanesljivo in
temeljito deluje Elsa mr-
česni prah, velika škatlja
15- K. Tinktura soper
stenice 20- K. Naphtalin
od 7- K naprej.

Miši in podgane!

Mišji strup 8- K. Strup
soper podgane 8- K in
10- K.

Omot in poštnina

se računa poseben, toda
najceneje. Čim več se na
enkrat naroči, tem manj
draže stroški to robo.

I. Naročila se adresirajo na:
EVGEN V. FELLER, lekarna,
Stubica donja, Elsatrg 16. Hrvatska.

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginuti ako porabljate moja
najbolje preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot:
proti poljskim mišim 12 K, za podgane in miši 12 K,
za ščurke, posebne močne vrste 20 K, posebno
močna tinktura za stenice 15 K, uničevalec moljev
10 K, prašek proti mrčesom 10 in 20 K, mazilo
proti ušem pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri
živini 6 in 12 K, prašek za uši v obleki in perilu
10 in 20 K, tinktura proti mrčesu na sadju in na ze-
lenjadi (unič. rastl.) 10 K, prašek proti mravljam 10 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Za okrožje Lož ordinira

dr. Raznožnik iz Vel. Lašč

vsak prvi in tretji ponedeljek
v mesecu, in sicer: na Blokah ob
9., na Bloški Polici ob 10. in v
Ložu ob 11. uri.

Za velikonočne praznike in bližnjo spomlad

prporočamo svojo veliko zalogo različenega angleškega in češkega sukca, vol-
nenega blaga za moške in ženske obleke, razbno perilno blago, lakor platno,
šifone, cefirje, tissanino v najnovejših vzorcih in bogsti izbiri, daje različne
volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste robce za
na glavo itd. Opozarjamo tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah.

A. & E. SKABERNE, veletrgovina z manu-
fakturnim blagom, **LJUBLJANA,** Mostni trg 10.

Anton Kunstek Ljubljana, Kopitarjeva ul. 4,
prporoča svojo veliko zalogo

usnja in čevlj. potrebščin

na drobno in debelo.

**Agitirajte
za
,Domoljuba'**

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem
posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli,
in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriskih rojakov o nesprejemu denarja v stari do-
movini in vsled nepotrebne preiskovanja pri nas ter po poštah, Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem
slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi
prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da
smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi
pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zau-
panje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.

Konečno se obrščamo se na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega po-
slovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da
prporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke,

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostlo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.